

KIADÓHIVATAL TELEFON: 9-77

Str. Baron L. Pop 10

SZERKESZTŐSÉG TELEFON 1-77

Ejjeleti telefon (nyomda) 2-02

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Egész évre	1:50 Lei
Félévre	630 "
Negyedévre	320 "
Egy órára	110 "

XI évfolyam 116. szám

1928 május Szerda 30

5688 Sziván 11

Cenzura: Suciá

ÚJ KELELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Ausztrália üzenete

Az ötök világrész üzent. Ausztráliából a hajdani fejedelmek kolonizátorainak ivadéka azt üzenték Európának és Amerikának, hogy nekik nem kell a Cavell-film, mert az részben háborúra uszít, részben pedig egy ódon és avult mentalitást tükröz vissza. Szép és eredeti üzenet s valószínűleg sokan lesznek, kik ebben az üzenetben egy alacsonyabbrendű kultúrájú világrész gondolkodását fogják visszatükrözve látni, egy világrészét, amelynek lakói egészen komolyan gyűlölik a vérontást és a civilizáció fokmérőjét nem az ál-hősiességben, hanem a tényleges békében látják.

Ausztrália üzent. És amikor ezt az üzenetet regisztráljuk, szinte akartalanul is szemünk elé rajzolódik, annak az új ausztráliai fővárosnak képe, melyet nem régen adtak át a forgalomnak s mely első és egyetlen fővárosa a világnak, ahol minden ház márványból, vagy kőből épült, minden ház körül tiszta, ápoltság, minden ház körül zöldellő és andalító virágzinnel pompázva. Ausztrália fővárosa a csend és a tisztaság városa: nincs benne kaszárnya, börtönje sincs, csak könyvtár, minisztériumai és tudományos intézetek vannak. Amikor a várost felavatták: a walesi herceg limonádés serleffel a kezében mondta el felkőszöntőjét . . .

Ausztráliának, a fejedelmek ivadéka Ausztráliájának Cambarra left szimbóluma, a szikrázó kő és az alma-tag kert városa. Forma és valóság, keret és tartalom együtt és egyetlen szemponttal hirdeti a világrész mentalitását.

A szentén száműzöttek és kalandorok munkájából felépült Amerika fővárosának kikötője előtt hatalmas szabadság-szóbar hirdeti egy nagy eszmény — történelmi, amelyből a valóságban Broadway lett, a maga izgalmas, lelkes örlő üzleti forgatagával, szeszempészeivel és dollár-milliódosaival. Az „üzlet — üzlet” Amerikája a szabadság eszményéből a szabad, gátlatlan anyagság világát alakította ki, büntető-expedíciós imperializmussal, puritán jelszavakba burkolt erkölcs-szadizmusát.

És Európa szimbóluma? A megszámlálhatatlan mennyiségű könyvek és teóriák ellentmondásai futik nyugtalansága alá a pokol tüzeit, többmillió városainak különböző negyedeiben egymástól lélekben, gondolatban, egészségben, szeretetben és gyűlöletben is messzeeső osztályok, klükkök és csoportok élnek, amelyek a szűletessel hozzák a gyűlöletet és a halállal sem felejtik el. Európának ma sincs, de talán sohasem is volt egységes mentalitása és világmérete: a huszadik század mai korszakában épügy feudális, mint kapitalista, épügy idealista, mint materialista, épügy hívő, mint hitetlen, épügy cinikus, mint értelmes, szerelmi életében épügy az örökkévalóság, mint a pillanatok kergetője, tisztátalan és tiszta, zavaros és tisztaság után kiáltó. Sokat beszélt magáról és sokat is beszélnek róla, mint általában mindazokról a társadalmakról és világokról, ahol semmi sincs rendjén, de mindenki és minden kicsepeleltőlódásért kiabál.

Ausztrália keveset beszélt magáról. Alig tudunk róla valamit. De amit tudunk s most a Cavell-üggyel kapcsolatban meg tudunk róla, — az biztató és kivételesen felemelő. Tudjuk, hogy Ausztráliában a szociális igazságnak, ha nem is maximális, de minimális világa van

megvalósítva, tudjuk, hogy nincsenek ugynevezett hivatásos politikusai, akik mindig szelet vetnek, hogy a viharban maguknak arathassanak. És tudjuk, hogy mindent feyencek ivadéka csináltak, egy nemesség- és arisztokráciánküli világrész fia. Látna és tudva ezt, önkéntelenül is arra kell gondolnunk, hogy még mindig többre mehetünk rehabilitált feyencekkel, mint hőskövé emelt rablólovagokkal. Arra kell gondolnunk, hogy az emberi igazságszolgáltatás csak a paragrafusok alkalmazásának technikájában lehet biztonságos, da a rejteft, tehát valódi emberi tulajdonságok és kvalitások megítélésére az emberi szem és észlelés alkalmatlan. Mert ime: Ausztráliában a társadalom „ellenségei” nek ivadékaiból békés, derék, szociális

érzékű emberek lettek s a görög, zsidó, egyiptomi kultúra örököseként szereplő Európa fia ma sem jutottak túl, legfeljebb külsőségekben, Juliusz Cézár, vagy Vercingetorix gondolatvilágán.

Melyik a kívánatosabb tehát: a Cavell-filmes Európa, a maga nagy, szinte dzsungelszerű civilizációjával, ellentmondó, heterogén kulturálmaival, vagy a magáról keveset beszélt Ausztrália, a maga komoly és könnyen viselt antialkoholizmusával, gyűlölet-ellenes világképével és márványból, korból, fényből és tisztaságból összerótt fővárosával?

Izlés és hajlam dolga, hogy ki-ki mi után érez nosztalgiát. De a valóban szelidek, a valóban tiszták, a valóban csend és emelkedett boldogság után vágyók.

legalább is a Cavell-film erejéig, mégis Ausztráliát választanák. Azt az Ausztráliát, amelyik a bevándorlás elé nem azért emel gátat, mert a konkurenciától fél, attól, hogy a konkurenciától is érvágya támadhat, hanem mert fél azoktól, akik a szabadverseny annyiszor kompromittált jelszava alatt lenyomhatnák a kivívott és egyetemessé tett életstandard magasságát.

Innen, a távolból helytálló véleményt mondani Ausztráliáról — merészség lenne. De mégsem kell feledni, hogy néha egy gyöngyöző cseppben az egész tenger benne van s a Cavell-est az a csillogó, gyöngyöző csepp, melyben talán egész Ausztrália benne van.

Sa'mon László.

Vajda Sándor párhuzamot von a csehszlovák és román politikai viszonyok között

A volt miniszterelnök nyilatkozata a kölcsönről, a kormányutódlásról és a nemzeti parasztpárti kampányáról

(Cluj-Kolozsvár, május 29. Az Új Kelet tud.) Vajda-Voevod Sándor volt miniszterelnök a napokban tért vissza csehszlovákiai tanulmányújáról, ahol a nemzeti parasztpárt vezetőségének legtekintélyesebb tagjai a csehszlovák agrárpárt kongresszusán vettek részt. Vajda Sándor volt az elnöke a nemzeti parasztpárti küldöttségének, aki most a kolozsvári Patria munkatársának adott érdekes nyilatkozatot csehszlovákiai tapasztalatairól.

— Hogyan lehetséges az, — kérdezte az újságíró — hogy Csehszlovákiában az ottani nemzeti parasztpárt éveken keresztül résztvehet az ország kormányzásában, míg nálunk a nemzeti parasztpárt a kormányajtó és a liberális szónokok szerint államellenes és rendzavaró tömeg, amely nem kerülhet soha uralomra?

Romániában és Csehszlovákiában

— Azért tettem ezt a kirándulást Csehszlovákiába — felelte Vajda Sándor, — hogy megtudjam: hogyan lehetséges az, hogy a csehszlovák állam napról napra fejlődik a nemzeti parasztpárt irányítása mellett, míg Románia eljutott a közigazgatás teljes anarchiájáig és a külföld előtt minden tekintélyét elvesztette. A tapasztalataim olyan érdekesek, amelyek nálunk igazán csodálatos újdonságként mennek. Csehszlovákiában a köztársaság elnöke legbecsületesebb és legboldogabb államférfi.

— Ott a törvényesség fogalma dogma és a legtermészetesebb realitás minden politikus és tisztviselő számára. Csehszlovákiában választási visszaéléseket, urnalopásokat, korrumpált tisztviselőket, Davi doglu tábornokot nem ismernek. És ez mind azért van így, mert a fiatal szomszédállam nem örökölt sem fanariót és bizanci politikuskokat, sem pedig visszaélésekben kivénült politikai pártokat.

— Csehszlovákiában természetesen egy olyan párt, amely a mi pártunkhoz hasonló népszerűséggel bír kezdettől fogva olyan alkotmányos tiszteleknek örvendett, amelyet az ország törvényei megkövetelnek a köztársaság elnökétől, vagy is kormányra került.

— Az Ön távollétében — tette fel a második kérdést az újságíró — Bratianu Vintila expozé tartott, amelyben kijelentette, hogy a gyulafehérvári nagygyűlés arról téti bizonyosságot, hogy a nemzeti parasztpártnak nincs politikai érzeke. Ugyanakkor Duca belügyminiszter nyilatkozott tette, amelyben többek között ezt mondogatta: „Nem hagyjuk a fiatal általános választói jogot kilendíteni igazi hivatalból és nem engedjük meg, hogy az ország közvéleményét állandó izgalomnak tegyék ki.” Mi a felelete Önnek ezekre a kijelentésekre.

— Bratianu Vintila, aki ebben a szerencsétlen országban, mint a népnek, a régensztársaság, a politikai pártoknak, a pénzügyeknek a közvéleménynek és minden élőlénynek legfelsőbb bírja szerepel — nyilatkozatában nem mond semmi érdekességet. A sablonos nyilatkozatok már annyira banálisakká, érdektelenné váltak, hogy nem tartom szükségesnek a velük való foglalkozást. Ami Duca miniszter ur magatónusu kijelentését illeti, amelyet ő a cárbusi színeszektől vett családias módon kölcsön, azt is teljesen eredetiség nélkülnek találom. De azonfelül Ducát egy kleptomániás cselekedetben is büntönek találom, hiszen elődje, Goga Octavian is úgy szerepelt, mint a választó törvény irányítója. És ma Duca plagizálva a goga átitűdöket, „a fiatal választójog” védelmezőjének proklamálja magát. Gusztus dolga. Foglalkozunk inkább mással.

A megalázó és drága stabilizáció

— Mi a véleménye a kölcsönről, — kérdezte ekkor az újságíró.

— A legutóbbi hetek eseményei még a legnaivabbak szeméit is kinyitották. Egy olyan rendkívül leromlott reputációjú kormány által létrehozott stabilizációs kölcsön, mint a Bratianu Vintila kormány, ép olyan megalázó, mint amilyen kölcsönös az országra. Megalázó, mert ha egy szer Bratianu Vintila elcsuszik az ország érdekeit árubaocsátóinak lejtőjén, azaz, hogy feltétel nélkül aláveti magát az idegen bankároknak, senki sem fogja tudni többé utójában megállítani. Költsé-

ges is, mert a stabilizációt Bratianu Vintila nem fogja tudni megoldani anélkül, hogy az ország produktív elemei egy újabb megrázkódtatást ne szenvedjenek a liberális érdekszövetkezet javára. Ez az érdekszövetkezet egyetlen oka annak, amely arra indíthatta a liberális párt vezérét, hogy a „prin noi insine” elvéről lemondva, tovább ragaszkodjék a hatalomhoz, mondván, hogy egy olyan reformot, mint a stabilizáció, amelynek azonnali következményei annyira népszerűtlenek, az ő vezetése alatt álló kormánynak kell megoldania.

— Megvalósíthatónak tartja-e miniszterelnök ur a koncentrációs kormányt elmeletét?

Kinek a receptje a koncentrációs kormány?

— A koncentrációs kormány receptje régi. És ki tudja azt igazolni, hogy Ferdinand királytól ered? Istenben megboldogult Ferdinand királyunk nagy beteg volt, az elhunyt Jon Bratianu pedig attól való féltelmében, hogy nélan a király halálakor nem lenne kormányon — eltávolította Avarescu tábornokot. Ezért hiszem én azt, hogy a koncentrációs kormány receptje nem a király, hanem Jon Bratianu jellegzetes bélyegét viseli magán. De Ferdinand király utolsó napjaiból egy királyi óhaj maradt reánk: a szabadválasztások. Ezzel az egyetlen programmal nevezte ki az elhunyt király a Stirbey kormányt. Ha a magas régens tanács a nagy király utolsó politikai óhajának és nem a Bratianu akaratának végrehajtója akar lenni, akkor kötelessége elrendelni a szabad választásokat. Annál is inkább, mert nem jó számunkra az, hogy Bratianu Vintila és Duca miniszter urak ne számoljanak a közhittel és a külföld véleményével, mely abban nyer kifejezést, hogy „Quod licet Ferdinand, non licet trinitate sucesorum.”

— Ugy a kormánynak, mint az ellenzéknek az a kötelessége, hogy segítségére legyen a magas régens tanácsnak az utolsó királyi óhaj végrehajtásában és ez által a régens tanács felemelnie preszizsét arra a magaslatra, melyen mi látni sze-

letben
re
és
k

retnék és látni szeretnék az összes jó hazafiak pártállásra való tekintet nélkül.

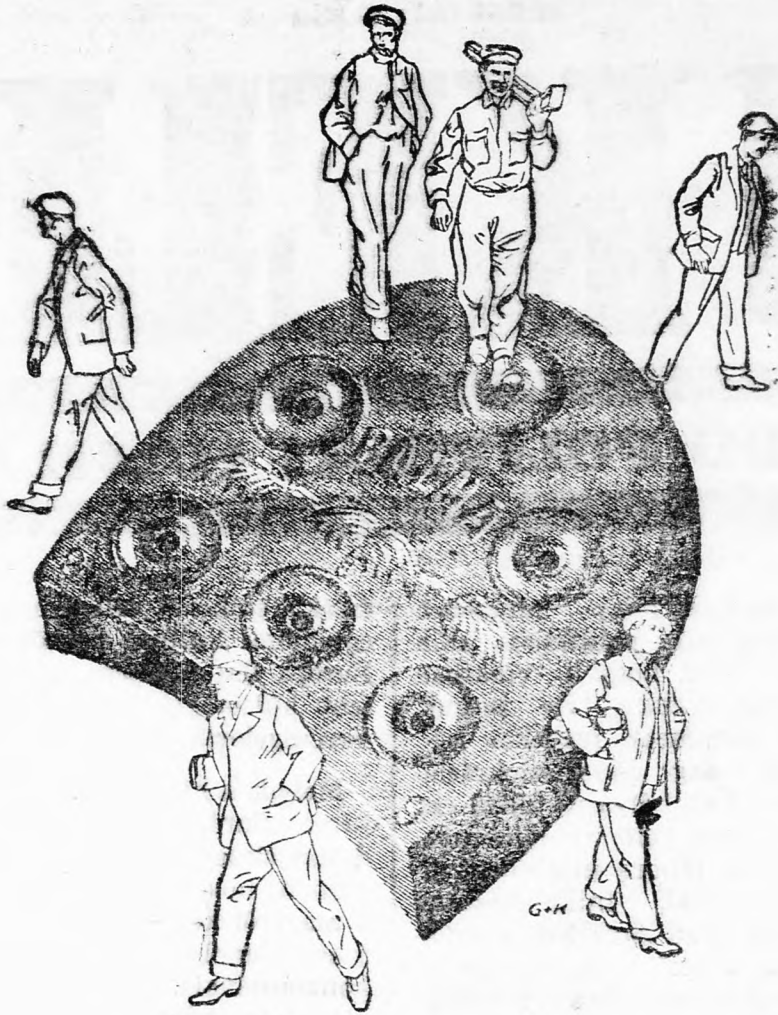
— A kormánylapok, — volt a következő kérdés. — azt jelzik, hogy a nemzeti parasztpárt magatartása a gyulafehérvári naggyűlés után a törvényteleniség terére lép.

A nemzeti parasztpárt cselekedetei nem titkosak:

— A nemzeti parasztpárt cselekedetei, — mondotta Vajda Sándor — nem voltak titkosak sohasem és mindig a közvélemény előtt játszódtak le. Ezt bizonyítja a gyulafehérvári határozat is. A határozatok végrehajtása kronologikus sorrendben természetesen be is fog következni. A jelenlegi kormány, amely a létezés törvényes alapjait nélkülözi, és amely úgy az országban, mint a külföldön, mint zsarnok, a legmélyebben van kompromittálva. — veszedelmét rejti magára az országra és az ország jövőjére nézve. Nemcsak a csatolt területek követelik távozását, hanem a régi királyság is. Ezt a tényt még a kormány egyes tagjai is elismerik, amikor kijelentik, hogy a közvélemény, a tömeg, a nemzeti parasztpárt táborában van. Mikor egy kormány odajut, hogy elismerje gyengeségét és kormányképtelenségét, szükséges-e, hogy bárki is törvénytelen eszközöket használjon ellene?

— Ha a Vitorul megállapítja, hogy a nemzeti parasztpárt veszedelmesebb terepnumra lép, — nagyon helyes, hogy ezt konstataálja. A nemzeti parasztpárt kampánya ép olyan veszedelmes lesz a liberális párt számára, mint ahogyan meg fogja menteni az országot.

Vajda dr. végül az újságírók letartóztatását bélyegezte meg éles szavakkal.

**Dolgozó ember
PALMA
KAUCSUK-SARKOT VISEL**

Előnyei:
Olcsóbb és tartósabb mint a bőr, kellemes járás,
kiméli az idegeket.

A következő négy esztendő véglegesen likvidálni fogja a világháborút

Henry de Jouvenel szenátor nyilatkozata a francia politika célkitűzéseiről

Páris, május 29. Henry de Jouvenel szenátor, Szíria egykori főkörményzója, a francia politikai és diplomáciai élet egyik legmarkánsabb képviselője egy Párisban élő magyar hírlapíró részére az alábbi rendkívül érdekes nyilatkozatot tette a világpolitika aktuális problémáiról.

A világ — mondotta — egységes egész és minden világpolitikai torzsalakodás is egy magasabb szempontból tekintve, egy nagy szervezet egyes, de mindig egymással összefüggő életjelenségeit teszik. Így a francia válságok is csak egy megmozdulása a mindenségnek, mely most applanálja végkép a világháború okozta egyenetlenségeket.

A következő négy esztendő, mondhatni: a világháború végleges likvidálása lesz.

Ennek az egy feladatnak csak egyes és egymással összefüggő részletei a francia pénzügyek végleges szanálása, a nemzetközi gazdasági kérdések elintézése, a német-francia detente és a két ország baráti egybekapcsolódása egy gazdasági, mint politikai téren, az Egyesült Államokkal való pénzkérdéseink végleges rendbehozása. Mindez egy. Ennek a nagy likvidálásnak első mozzanata a most lefolyt választás eredménye: Poincaré tömör többsége, mellyel ő a gazdasági és pénzügyi szanálást feltétlenül és lehető legjobban fogja nyelbeütni.

De már kibontakoznak a jövő kódéből a nagy likvidálás következő etapjai is. Briand az ő szokott ösztönösségével és intuitívításával vetette fel a francia-amerikai paktum eszméjét. Az létre is fog jönni kétségek nélkül. A nehézségei és látszólagos akadályai nem annyira anyagiak s pozitívek, mint inkább a két faj, a latin-kelta és az angolszász természetűtől oly eltérő szelleméből folynak. E kettőt összeegyeztetni mindig nehéz, de a történeti fejlődés szorít és a közös érdek. Feltétlenül sikerülni fog. Az Amerikával való paktum viszont szorosan összefügg a német-francia financiai problémával is.

Egy új Dawes-tervezet felé haladunk, melyben megint csak Amerika fogja a »Leitmotiv«-ot megütni.

Hízen a Népszövetségnek már 1922. évi 16. rezolúciója — (én különösen jól

ismerem ezt a rezolúciót, mert én magam mutattam be Genfben!) — tisztán megfogdolta a nemzetközi adósságok közös rendezésének szükséges voltát. A transfert-klauzulának (ha változott

Benes befejezte berlini tárgyalásait

A tárgyalásokról kiadott német hivatalos jelentés sserint a két kormány között teljes az egyetértés Európa ujjáépítését és a békepolitika folytatásának szükségességét illetőleg

Prága, május 29. Benes külügyminiszter csütörtökön Berlinből hazaérkezett Prágába. Benes Berlinben Schuberth külügyi államtitkárral tárgyalt és a két államférfi nagy összefüggésekben megvitatta az európai politika összes problémáit különös tekintettel a német csehszlovák kapcsolatokra. A politikai kérdések megbeszélése során nagy figyelmet szenteltek a biztonsági bizottság munkájára, amelynek tudvaleg Benes az elnöke és amely legközelebbi ülését júniusban tartja.

A félhivatalos Prager Presse vezércikkben foglalja össze Benes külügyminiszter berlini tartózkodásának eredményeit és azt írja, hogy a mérleg Csehszlovákiára nézve határozottan aktiv. A lap főleg a berlini találkozásról kiadott német hivatalos jelentésnek

alakban is), létre kell jönnie. És létre fog jönni!

Európa új koncepciója ugyszólván szemünk előtt alakul! Két nagy alkalom hozza már a közel napokban első lépéseit ennek: a francia-amerikai paktum és a Rajnavidék irtésének kérdése.

Nem kell ettől a kérdéstől sem megijedni. Ennek is látszólagosak a nehézségei. Tény az, hogy a németek akarják, hogy mi a Rajnavidéket irtítsuk és magunk is irtíteni akarunk voltaképpen, csak a feltételeken alkudozunk még.

— Vajjon e haladást nem fogja-e teljesen felzavarni a Briand betegsége és a Brianddal ellentétes Poincaré nagy győzelme következtében a francia külügyek, lehetségesnek, sőt valószínűnek mondott személyi változása?

— Én — felelte felelte de Jouvenel — azt látom, hogy Briand marad. Visszavonulásra nincs oka. Betegsége nem aggasztó, a Házban biztos többsége van és az országban még biztosabb, mert az egész ország egységesen áll a locarno-i alapon és vallja a nemzetközi béke politikáját. Itt vagyok például mindjárt jómagam: én Briand ellenzékének számítok. De miért?

Mert Briandabb vagyok magánál Briandnál!

És ebben nem állok egyedül...

Ezt a bizonyos »Briand-Poincaré-ellentét«-et pedig nem kell oly vadul kitulozni. Két nagy államférfi, akik mindketten jószeműek és okosak. Mind ketten látják tehát az idő követeléseit, mindketten tudják, hogy mely politika az egyedül helyes. Mindketten azt követik tehát. A mélyremenő ellentét kettőjük között nem politika, hanem jellemkérdés. Ez a két kiváló férfi két egészen eltérő ember. Poincaré a számító, szilárd, kérielhetetlen agy matematikus. Briand a költői lelkű, bölcselő, kedélyes ösztönember. Poincaré exaktan látja a pillanat követeléseinek minden parányját. Briandnak ösztönös finom megérzése az egészről: nagy távlatokra és szerves egységben tekintti át a dolgokat. Nem ráció és pontos megoldás vezérli, hanem ösztön, szímet, intuíció. Így két ellentétes karakter között az együttműködés surlódás nélkül el sem képzelhető. De ezek személyi kérdések inkább... Kétőben pedig kétségtelen, hogy adott esetben Poincaré sem követne lényeges pontokban a Briandtól eltérő külpolitikát...

BUZIAS

Muschong

gyógyfürdője

sós, vasas, szénasavas forrásvizekkel. — Biztos gyógyhatás érelmeszesedésnél, szívbántalmaknál, női betegségeknél. —

Megnyitlt május 15.

Allami tisztviselők az elő- és utóidényben a fürdőknél 30% kedvezményt élveznek Fürdő-dény október 1-ig. Felvilágosítást szolgál a Fürdő-igazgatóság Buziás (Románia)

URANIA
mozgó

Milton Sills és Betty Bronson

Boldogság szigete
(Paradiseom) nagyszerű szalonkalandorfilmben. Mon. Fanam.

Közkívánatra jön: Strogoff Mihály. Főszerepben Ivan Mosjoukine

SELECT
MOZGO

Szöke-e vagy barna

Közkívánatra még vetíti a

Adolph Menjou, Grete Nissen. Mon. Fanam.

Jön: A nagy párhaj - Mday Christians-sal

Sze
rik fő
ben é
zaspá
Esté
novic
utazó
vagy
lyessé

Dr.
kedde
meg
kár és
tében.
elnöke
Weisz

M

A
m

(Tar
29. Az
reggel
mellet
vényes
mond
tudvale
fegyhá
eorsáva
megtelt
vallomá
produk

Sziget
kelyvaja
Szalai
vid meg
kik, hog
dotta Sz
ártatlan
csak a
Mittelma
jába kev
ne lehess
le a hóba
a fára. A
mint hal
tatta le
lár segit
át, ahol
a megtal
Mittelma
kül mag

Szalai
meztelt
ha való
csendős
ne ism

Bucur
fogházig
nyarán M
varán fe
annak tes
kereskedő
Mittelma
gálat sor
a Moré t
tetni a fo

Moré J
hogy
Menjen
lesse, ho
vejtett
és fogat

A vállalat
is állhatat
Bucur fog
bevallotta,
de kérte E
ügyet és e
ajánlott fe

Bucur J
tyás Sán
jelentéte

Bucur Ján
tett az ügy
érthetetlen
Dr. Giur
vezetőügyés
Bucur Ján

kell jönnie. És létre
onceptiója ugyszól-
előtt alakul! Két
hozza már a közel
lépéseit ennek: a
aj paktum és a Raj-
ítésének kérdése.

kérdéstől sem meg-
látszólagosak a nehé-
gyszerűségeket akar-
ni akarunk voltaképen-
en alkudozunk meg.
ladást nem fogja te-
a Briand betegsége és
ntetés Poincaré nagy
eztében a francia kül-
snek, sőt valószínű-
műlvi változása?

telette de Jouvenel -
Briand marad. Vissza-
oka. Betegsége nem
ban biztos többsége
gban még biztosabb,
szág egységesen áll a
és vallja a nemzetköz-
i. Itt vagyok néldél-
n: én Briand ellenzé-
De miért?

bb vagyok magánál
landnál!

lok egyedül...
Briand-Poincaré-
nem kell oly vadul
gy államférfi, akik
műiek és okosak. Mind
it az idő követeléseit,
k, hogy mely politika
s. Mindketten azt kö-
lyvremény ellenét ket-
politika, hanem jel-
ét kiváló férfi két egé-
r. Poincaré a számító,
tlen az matematikai
tői lelkű, bölcselő, ke-
er. Poincaré exaktan
veteléseknek minden-
nak ösztönös finom-
szról: nagy távlatok-
sében tekint ki a
ció és pontos megol-
m ösztön, szímat, ir-
tentéses karakter kö-
ködés surlódás nélkül
ő. De ezek személt
Különbösen pedig két-
lott esetben Poincaré
egyes pontokban a
külpolitikát...

berlini

hivatalos je-
ött teljes az
a békepoli-
ét illetőleg

észt tartja figyelem-
arról szól, hogy a
ött teljes az egyetér-
tését és a békepoli-
szükségességét illető-
littal - írja a lap -
egy kötelezettséget
az új német kormány
olitikát fogja folytat-
ni kezdeményezett
rdan el van tökéle-
ora is közreműköd-
tésének munkájában
hogy a csehszlovák
az alapelve, minden-
cia arra, hogy a két
való viszonyra
te jóbarátság jeyve

y barna

ását, - főszerepben
sszen. Mon. Faam-
ans-sal

rik főrabbi kalauzolta a jesiva műhelyé-
ben és bét hamidrosban a Kahn há-
zaspárt.

Este kilenc órakor Cserszki és A-
novicj kíséretében dr. Kahn tovább
utazott Váradra. Az állomáson az Ár-
vagandozó vezetősége tüntető szívél-
lyességgel búcsúzott a vendégektől

A nagyváradi fogadtatás

Dr. Kahn és felesége Nagyváradra
Kedden hajnali egy órakor érkezett
meg Czersky igazgató, Aramovicj tit-
kár és Schwartz Miksa főtitkár kísére-
tében. A pályaudvaron a kishitebank
elnöke, Klein Adolf és igazgatója,
Weisz Kálmán fogadták. Dr. Kahnék a

Park-szállodában szállottak meg. Ked-
den délelőtt féltizenegy órakor a ta-
noncotthonban ünnepélyes fogadás volt
amelyre az ortodox hitközség részé-
ről megjelent Fuchs Benjamin főrab-
bi és Freund Herman, a neológok ré-
széről dr. Markovits Henrik, A Chevra
Kadisa képviselőjében Leitner Lázár, a
Zsidó Nemzeti Szövetség képviselő-
jében dr. Bárdos Imre, a zsidó Nőegy-
let részéről Schuck Albertné, a Nép-
konyha Egyesület részéről Diósy La-
josné jött el. A neológ fiúárvház kép-
viselőjében Lusztig Samuné, az ortodox
fiúárvház részéről Wiener Jenőné je-
lent meg, míg a Leányegyesületet Zeik
Rózi képviselte az Árvagandozó

Nussbaum Sámuel. A tanoncotthon kép-
viselőjében dr. Weimann Jenőné, a
Kishitebank részéről Friedmann Her-
mann köszöntötte a vendégeket. Az ün-
nepélyes fogadás után délben dr. Kah-
nék a zsidó kórházat látogatták meg,
majd az ortodox iskolákat és intéz-
ményeket és végül a leány-árvházat.
A vendégek ebédre dr. Weimann Je-
nőné voltak. Az Árvagandozó gyűlé-
léstől délután 5 órakor Nussbaum Sá-
muel nyitotta meg. A referátumot dr.
Kohányi Rezső tartotta. Dr. Kahn elis-
merését fejezte ki a látottak fölött és
kijelentette, hogy igyekezni fog az ar-
ra szoruló intézmények számára támo-
gatást szerezni az amerikai zsidóságnál.

Mittelmann ártatlansága mellett vallottak a tanúk

A hamis tanuzással vádolt Szalai bünperében Kovács Ferencet fel- mentették, Szalait háromhavi fogházra ítélték hamis tanuzásért

(Targu-Mures-Marosvásárhely, máj. 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) Hetlőn
reggel nyolc órakor páratlan érdeklődés
mellett folytatta a marosvásárhelyi tör-
vényszék Kovács Ferenc és Szalay Zsig-
mond hamis tanuzási bünperet, amely
tudvalevőleg szoros összefüggésben van a
fegyházban szülődő Mittelmann József
sorsával. Már nyolc óra előtt zsufolóság
megtelt a terem érdeklődőkkel. A tanúk
vallomásaik során óriási szenzaciokat
produkáltak.

Szigeti Lajos és Szigeti Lajosné zé-
kelyvajai lakosok elmondották, hogy
Szalai Zsigmond közvetlenül Kohn Dá-
vid meggyilkolása után eldicskedett nek-
kik, hogy ő tud a gyilkosságról. Elmon-
dotta Szalai, hogy Mittelmann teljesen
ártatlan, mert a bárdot a Hollós-tetőre
csak a gyilkosság után vitték ki, hogy
Mittelmann ezáltal a gyilkosság gyanu-
jába keverjék és hogy a lábnyomokat fel-
ne lehessen ismerni, deszkákat fektettek
le a hóba és úgy akasztották fel a bárdot
a fára. A tanúk elmondották, hogy Szalai
mint baktér és kiegészítő csendőr tartó-
zatta le Mittelmann és egy csendőrkap-
lár segítségével Backamadarasra kísérte
át, ahol Muntean Joan csendőrszűzőt
a megtalált bárdot felmutatta, amelyet
Mittelmann József minden további nél-
kül magának ismert.

Szalai Zsigmond utközben figyel-
meztette Mittelmann Józsefet, hogy
ha valami bünjelt a backamadarasi
csendőrszűzőn felmutatnának neki,
ne ismerje el azt magának, mert
máskülönbön a holdálfia.

Bucur János, volt marosvásárhelyi
fogházigazgató előadta, hogy 1923 év-
nyarán Mittelmann József a fogház ud-
varán felismerte More Jánosban és
annak testvérében a meggyilkolt gabona-
kereskedőnek, Kohn Dávidnak támadói.
Mittelmann erről jelentést is tett. Viz-
gálat során egy levelet találtak, amelyet
a More testvérek ki akartak csempész-
tetni a fogházból. A levélben

More János figyelmezteti feleségét,
hogy Mittelmann felismerte őt.
Mentse el Szalaihoz és figyelme-
zesse, hogy fogja be a száját. Az el-
rejtett pénzt pedig vegye magához
és fogadjon vele egy jó ügyvédet.

A vallatás során pedig tagadjon, mert ő
is állhatatosan tagadni fog. Ezt a levelet
Bucur fogházor felmutatta Morénak, aki
bevallotta, hogy a levelet tényleg ő írta,
de kérte Bucurt, hogy tussolja el az
ügyet és ez estben nagyobb összeget
ajánlott fel neki. Erre

Bucur János magához kérte Má-
tyás Sándor fogházort, akinek a
jelentésében megismételtette Moréval
beismerő vallomását.

Bucur János erről részletes jelentést is
tett az ügyészségnek, azonban az iratok
érthetetlen módon eltűntek.

Dr. Giurgiu János és dr. Popovicju
vezetőügyész között nagy vita támadt
Bucur János megesketése körül, mire a

törvényszék mellőzte Bucur megesketését,
azzal az indokkal, hogy Bucur fogház-
igazgató jelenleg sikkasztás miatt a ma-
rosvásárhelyi fogházban ül.

A harmadik tanu Hajdu Áron székely-
vajai csendőrmester. Hajdu nem em-
lekszik sem a bárd megtalálására, sem
hogy Mittelmann megverték volna és
tagadja, hogy Kohn özvegyétől 20 ezer
lej vérdíjat kapott volna.

Szalai János, Szalai Zsigmond fia azt
vallja, hogy az apja gyakran hangoz-
tatta, bemegy Marosvásárhelyre, hogy
kivegye a börtönből Mittelmann Józsefet,
aki ártatlanul van lefogva, mert a bárdot
utólag csempésztek a Hollós-tetőre. Tudja
hogy apja jóbarátságban volt Hajdu
Áron csendőrmesterrel. Apja a gyil-
kosság után a székelyvajai román tem-
plomot is ki rabolta és lakásán, mint
bünjelt egy templomi asztalkendőt talál-
tak, de ennek ellenére Hajdu Áron el-
tussolta a betörést és a templomrablás
nem került az ügyészség elé.

Gál Lujza szintén terhelő vallomást
tesz Szalai Zsigmondra.

Pető Béni vallomása szerint Szalai
neki is eldicskedett, hogy kint járt a
Hollós-tetőn, ahol csendőrkísérettel szere-
pében nyomozott a gyilkosság ügyében.
Neki is azt vallotta, hogy a bárdot desz-
kakkal vitték ki a Hollós-tetőre, ahol fel-
akasztották a fára. A tanu ekkor meg-
kérdezte Szalaitól, hogy mire való ez a
komédia, mire Szalai így válaszolt:

Nem komédia ez fiám, mert pénzt
szereztünk belőle. Nem félek senkitől
amíg Hajdu csendőrmestert az
Isten élleti.

Kihallgatták még Pajzs Ágnest, aki
vadházasságban élt és él még ma is
Szalai Zsigmonddal. Előtte is gyakran
hangoztatta Szalai, hogy ő világhosszú
tudna deríteni a Mittelmann-ügyben.
Felesége figyelmeztette, hogy vigyázzon,
mert börtönbe kerül, mire Szalai azt vá-
laszolta, hogy amíg Hajdu él, nem fenye-
geti őt semmi veszély.

A hétfői ülés délben egy órakor ért
véget. Kedd reggel nyolc órakor dr. Giur-
giu János, mint Kovács Ferenc védője a

Sikeresen megoperálták Budapes- ten Weiszlovits Lajost, a nagy- váradi diákszavargások áldozatát

BUDAPEST, május 29. Weiszlovits Lajost akit tudvalevőleg a nagyváradi
diákszavargások alkalmával oly súlyosan inzultáltak, hogy orvosai már több ízben
lemondtak életéről, ma Budapesten Winternitz professzor megoperálta. Az operá-
ció kitűnően sikerült, úgy annyira, hogy Weiszlovits már ma délelőtt fogadta az
újságírókat, akik előtt kijelentette, hogy olyan jól érzi magát, miszerint valószí-
nűleg a holnapi nap folyamán hazatér Nagyváradra.

Elítélték a csehszlovák vér- vadmese terjesztőjét

Pozsony, május 29. Tavaly ősszel
Szenc környékén egy hisztériás lány
azt a hirt terjesztette, hogy Szencen
egy Schlesinger nevű zsidó kereskedő
ismerősej meg akarták gyilkolni a
Schlesingeréknél szolgáló fiatal kereszt-
ény leányt: Molnár Vilma, véret akar-
ták venni, és ily módon akartak a ritu-
ális pászkához keresztény vért sze-
rezni. A minden börtönszája és értel-
metlensége mellett is veszélyes vérvád
annyira elterjedt, hogy még a vonatban
is erről beszélt mindenki és a babonás
falusi emberek nem egyszer még egy
kupéba sem mertek ülni a vonaton
utazó zsidó kereskedőkkel. A környék
zsidó lakossága természetesen felhá-
borodással vette tudomásul ezeket a
híreket és a csendőrségnél keresett or-
voslást, de hosszú ideig sikertelenül,
mert a csendőrök a legszélesebbkörű
nyomozás ellenére sem bírták kikutat-
ni a lehetetlen vérvadmeseinek kiin-
dulópontját.

Hosszu és fáradságos nyomozás
után, amely főleg a falusi vénasszo-
nyok pletykáinak megfigyeléséből állt
annyit mégis sikerült megállapítani,
hogy a vérvadmese magában a Schle-
singer-házban vette kezdetét és pedig
Molnár Vilmának, az exaltált és nem
egészen beszámítható cselédleány fan-
táziájában született meg.

Molnár Vilma felelősségre vonták a
csendőrök és a leány előttük is a leg-
határozottabban hangoztatta, hogy es-
ténként a kertben már több nap óta né-
hány »hosszszakállas és villogó szemű
zsidó férfi« leselkedik reá, akik
még a mosogatóvödlyöt is kivitték a
kertbe, »biztosan« csak azért, hogy
abba fogják majd fel kionló véret.

A hisztérikus leány a hold bizonyta-
lan fényében még nagy körbe áldozati
kések csillogását is látni vélte és a
csendőröknek minden fáradsága hiába
való maradt, a leány fejből sehogy
sem bírták kiverni ezeket a bolond gon-

Mindenki rendel
most sorsjegyet
az új osztálysorsjátékra
az évtizedek óta létező és mintamintá váro-
sok mintá mindenütt kedvelt bankjátékaival:
FRITZ DÖRGE
WIEN I. C. Körner-Strasse 63.
50.000 nyeremény
200 mint 250.000.000 Leli!
Egyetlen egy sorsjeggyel
18 millió Leli is nyerhető!
Olcsó sorsjegyeknek:
1/4 = 800 lei 1/2 = 400 lei 3/4 = 200 lei
Nem kell előre fizetni!
Megoldó egy levele x óra pónus
címmel.
Föltétlen titoktartás!
Prospektus, hivatalos játéktér, minden
származás díjtalanul és portmentesen.
Az összes sorsjegyek fele nyer.
Nincs illeték, általában semmi levonás!

bizonyítás kiegészítését indítványozta és
kérte mintegy tíz tanunak kihallgatását,
így többek között Puchalapek Gyula és
Simeon Iconar kolozsvári detektíveket is.
Valamint javasolta

Kohn Dávid hullájának exhumálá-
sát, annak megállapítására, hogy
Kohnnak halálát okozó sebeit nem
bárd, hanem fejszecsapásból erednek.
A bíróság azonban ezt az indítványt
is elvetette.

Giurgiu másfélórás védőbeszéde után,
amelyben Mittelmann és Kovács ártat-
lanságát hangoztatta. Elmér Mátyásnak,
Szalay védőjének beszéde következett.

Délben tízenegy órakor hirdette ki a
törvényszék az ítéletet, mely szerint
Kovács Ferencet a hamis tanuzás vádja
alól felmenté, míg Szalayt hamis tanu-
zás miatt három havi fogházra és 2000
lej pénzbüntetésre ítélte. Az ítéletben ugy-
a védők, mint az ügyész megnyugodott.
Az ítélet kihirdetése után a közönség
dr. Giurgiu meleg ünneplésben részesít-
tette és nagy remény van arra, hogy a
perújítás során tisztázódni fog a Kohn
Dávid meggyilkolása körüli rejtély

dotokat. Végül is nem maradt egyéb
hátra, feljelentést tettek ellene némhir-
terjesztés miatt a pozsonyi ügyészsé-
gen és ennek az erélyes lépésnek meg
lett az a hatása, hogy az a ostoba
vérvadmese legalábbis egyidőre meg-
szűnt.

A tegnapi tárgyaláson Molnár Vilma
aki már külsőjére nézve is exaltált és
beszámíthatatlan teremtés benyomá-
sát kelti, nagyon különösen viselkedett.
A vérvádban természetesen még ma
is rendületlenül hisz és csak azon cso-
dálkozik, hogy Schlesingeré, akinek
»hétpecsétes titoktartás terhe alatt«
mondta el a dolgot, hogyan mondhatta
azt tovább... A tanúk természetesen
egészen mást beszélnek. Rögtönösen
vannak, akik közvetlenül Molnár Vil-
ma előadása nyomán szereztek tudomá-
sást a vérvád történetéről és a leány
oly meggyőzően tudta látomásait előad-
ni, hogy maguk is elhitték a dolgot.

Az orvosszakértők véleményének
meghallgatása után, amely szerint Mol-
nár Vilma nem egészen beszámítható,
teljesen műveletlen és azonkívül sul-
lyos hisztériában szenvedő leány, a
bíróság meglehetősen enyhe ítéletet
hozott: feltételeken tízenegynapi fog-
házra ítélte a vádlottat, aki miatt a
szenc környéki zsidóság heteken ke-
resztül a leglehetősebb gyanúsítá-
soknak volt kitéve. Muric ügyész az
ítélet feltételes volta miatt felebbezést
jelentett be.

Lloyd George leánya képviselője-
lőt. Londonból jelentik: Lloyd George
leányát, Megant, a szabadelvű párt
Angléciben 325 szóval 245 ellen a ke-
rület képviselőjelöltjévé szemelte ki és
a két férfi ellenjelöltre mindössze tí-
zennyelv szavazat esett.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánág zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc.
Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

— Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség felhívása delegátusválasztásokra. Felhívjuk a Szövetség mindazon helyi csoportjait, amelyek a konferenciális delegátusválasztásokat még eddig nem ejtették meg, vagy a választási jegyzőkönyveket nem küldték be, hogy a választást sürgősen folytassák le, illetőleg a választási jegyzőkönyveket haladéktalanul küldjék be a Szövetség irodájába.

— A nagyváradi zsidó liceum vizsgálta nyilvánossági jogát. Mint nekünk Váradról jelentik, a neológ zsidó hitközség távirati értesítést kapott Bukarestből, hogy a Legfőbb Közköztudatügyi Tanács visszaadta a zsidó liceum nyilvánossági jogát. Az iskolaszék tegnap ebből az alkalomból rendkívüli ülést tartott és elhatározta, hogy Mosoiu tábornoknak, aki ebben az ügyben interveniált, jegyzőkönyvi elismerést szavaz. A tábornok szerdán délután Váradra érkezik. A pályaudvaron az iskolaszék küldöttségileg fogja várni, hogy átvegye tőle a nyilvánossági jogra vonatkozó döntést.

— A kolozsvári Magánalkalmazottak Szövetsége ma este nagy tisztviselői közgyűlést rendez. A Magánalkalmazottak Szövetsége körlevelet bocsátott ki, amelyben körvonalozza a magán-tisztviselők és magántisztviselők sulyos szociális és anyagi helyzetét, hangsúlyozva, hogy a jobb megélhetési viszonyokat és a jövő biztosítását a magántisztviselők csak saját erejükre támaszkodva, komoly szervezkedés útján érhetik el. Epen ezért a Magánalkalmazottak Szövetsége ma, május hó 30-án este 8 órakor a Szövetség nagytermében, Str. Cogalniceanu (Farkas-u.) 7. szám alatt nagy tisztviselői közgyűlést tart, amelyen a tisztviselők nagy tömege előtt óhajtja kifejteni a szervezet programját és a legközelebbi teendőket. A Szövetség vezetősége felkéri az összes kolozsvári magántisztviselőket és magántisztviselőket, hogy az impozáns közgyűlésen teljes számban jelenjenek meg.

— Eljegyzés. Niszel Blankát Oradea, eljegyezte Heller Ferenc Cluj. (Minden külön értesítés helyett.)

— Katz Helénkét Völcsőgről eljegyezte Kappel Manó Cluj.

— Létrejött az aigán-török barátsági szerződés. Angorából jelentik: Törökország és Aigánisztan külügyminisztere tegnap Angorában aláírták a barátságos együttműködésre vonatkozó szerződést a megtámadhatatlanság, a béke és az örök barátság jegyében.

— Felébredt tetszalottságából egy pozsonyi szakácsnő. Pozsonyból jelentik: Ivanics Veron szakácsnő tegnap hirtelen megbetegedett. Az orvos rendelkezése cseppeket vett be, amelytől elájult. Kórházba vitték, ahol miután a halál tünetei mutatkoztak rajta, a halottas kamrában helyezték el. Másnap, amikor fej akarták boncolni, észrevették, hogy él. Több injekcióval sikerült is életre kelteni, amelyekről jobban lett, azonban a halottas kamrában uralkodó hidegtől tüdőhurutot kapott.

— Voronov százötven éves életkort jósol. Londonból jelentik: Voronov professzor, aki új megfiatalítási módszerrel tette híressé a nevét, szerdán a cambridgei egyetem orvoskara előtt előadást tartott, amelyben ismertette módszerének eddigi eredményeit. Voronov kijelentette, hogy az ember természetes élettartama száznegyven- százötven évet fog elérni és az elmulás minden öregedési folyamat nélkül hirtelen fog bekövetkezni. Voronov ezután számos operációjának eredményét ismertette.

A bécsi törvényszék szabadlábra helyezte Lukács György volt népbiztost

BECS, május 29. Lukács György volt népbiztost, akit Kun Béla kommunista ügyével kapcsolatban a bécsi rendőrség szintén letartóztatott, ma a legfelsőbb törvényszék tanácsának rendelkezése szabadlábra helyezték. Lukács György azonban elhagyta a fogházat. Hogy szabadlábra helyezése milyen indokok alapján történt, erről még nem érkezett közelebbi jelentés.

Véget ért a görög kormányválság

ATHÉN, május 29. Több napos tárgyalás után sikerült kiküszöbölni azokat a nehézségeket, melyek a felmerült görög kormányválság megoldását késettették, s amelyek főleg a parlamenti többség megállapításának kérdésével voltak összefüggésben. A kormányválság mára már elintéztnek tekinthető, amennyiben a Znaimisz-kormány helyén marad, amelynek lemondását a köztársasági elnök nem fogadta el.

Bratianu Vintila és Duca javasolni fogják a minisztertanácsnak a cenzura eltörlését?

BUCURESTI-BUKAREST, május 29. Tudvalevő, hogy a liberális kormány Ferdinánd király halálakor, arra való hivatkozással, hogy a február 4-iki események és a trónutódlás körüli problémák szükségessé teszik a cenzura bevezetését, elrendelte az összes napilapok előzetes cenzuráját.

Azóta a kormány a cenzura hatáskörét szinte napról-napra terjesztette ki a bel- és külpolitikai eseményekre is s mindazokra a jelentésekre, amelyek a kormány politikájára kedvezőtleneknek látszottak. Az újságíró-szervezetek és a nemzeti pártok minden alkalmat megragadtak azóta, hogy a szigorított cenzura megszüntetését követeljék a kormánytól, amely többször is tett ígéretet arra nézve, hogy a cenzurát mérsékelni, illetőleg eltörlőni fogja.

Mint bukaresti lapjelentések közlik, Bratianu miniszterelnök Duca belügyminiszterrel egyetértésben a legközelebbi napokban javasolni fogja a minisztertanácsnak a sajtócenzura megszüntetését. Hogy ezek a lapjelentések mennyiben fedik a valóságot, az csak a legközelebbi intézkedések fogják bizonyítani.

Az angol sajtó élesen bírálja Franciaország magatartását a Kellog-féle békejavaslattal szemben

London, május 29. Az angol sajtó pünkösdi számai behatóan foglalkoznak Kellog amerikai külügyi államtitkár békejavaslatára adott angol válaszal. A javaslattal kapcsolatban hangsúlyozzák, Chamberlain igyekszik megegyezést közvetíteni Páris és Washington között, bár az angol külügyminiszter megállapítja, hogy Franciaország fentartásai a javaslattal szemben a kisanant érdekében túlmérszkel. Franciaország nem várhatja, hogy Anglia az ő érdekében Amerika ellen forduljon. A békejavaslattal szemben a francia és az angol felfogás között alapvető ellentétek forognak fenn.

* A pénzügyminisztérium által az új osztályorszájatek árusításával megbízott Fritz Dörge-bank Wien, f. C. Kärntner Strasse 43., minden rendelést feltétlenül biztosan és diszkréten, késedelem nélkül intéz el.

— Egy emigráns orosz tábornokot nem engedték partraszállni Budapesten. Budapestről jelentik: Boguljovszky Atanáz volt cári tábornok tegnap este az Eötvös-téren kikötő bécsi hajóról epen kiszállni készült, amikor detektívek jelentek meg a fülkében, megmozdították és nem engedték partraszállani, sem azt nem engedték meg neki, hogy a fogadására érkezett öt tagu orosz küldöttséggel a hajón kívül találkozzék. A tábornok kijelentette, hogy Párisból indult utnak az ottani orosz ellenforradalmi körök megbízásából, hogy Belgrádban tárgyalásokat folytasson orosz emigráns-körökkel. A tábornok emondotta, hogy Capmartin, il-

— Epen ezért Amerika naboruellenes paktumos elveit nem áldozhatja fel a Franciaország és a kisanant állam között létrejött katonai szerződések kedvéért, amelyek egyébként is gyöngítenek a népszövetségi szellemet. A lapok szerint a franciákat inkább érdekli a statusquónak, mint a békének fentartása. Ez zel szemben az angol álláspont az, hogy veszélyesnek kell tekinteni azt, hogy a kisanant-államok beleszólhassanak a maguk kikötéseivel a tárgyalások jelenlegi stádiumába.

— Epen ezért Amerika naboruellenes paktumos elveit nem áldozhatja fel a Franciaország és a kisanant állam között létrejött katonai szerződések kedvéért, amelyek egyébként is gyöngítenek a népszövetségi szellemet. A lapok szerint a franciákat inkább érdekli a statusquónak, mint a békének fentartása. Ez zel szemben az angol álláspont az, hogy veszélyesnek kell tekinteni azt, hogy a kisanant-államok beleszólhassanak a maguk kikötéseivel a tárgyalások jelenlegi stádiumába.

— Nem veszik revízió alá a nyolc órai munkaidőről szóló egyezményt. Genfből jelentik: A Nemzetközi Munkaügyi Hivataltanácsa 13 szavazattal 11 ellenében elvetette az angol megbízottnak azt a javaslatát, hogy a Hivalal kérje a Népszövetségtől a washingtoni 8 órai munkaidőről szóló egyezmény revízió alá vételét.

— A bécsi meteorológiai intézet jelentése. Bécsből jelentik: Középeurópa nyugati részeim az időjárás kezd felmelegedni. A hamburgi meteorológiai állomás közlése szerint szárazabb melegebb időjárás várható, amely fokozatosan át fog terjedni Ausztria keleti részeire s innen tovább Kelet és Délkelet felé.

Richard Voss Bűnösének bemutatója a Corso-film-színházban

Richard Voss kitűnő regénye után készült a „Bűnös”, melyet tegnap mutatott be a Corso filmszínház zsulolt hazak mellett. A milliomos halálos ágyan vallja be a nyolc év előtt elkövetett gyilkosságot, melynek vagyonát köszönheti és amely miatt barátját itélték el artatlanul életfogytiglan. Mikor az artatlan ember kiszabadul, boldog családi életének csak a roncsait találja. Feleséget a nyomor a zülles karjaiba kergette. Anyját pedig epen fenyegeti az erkölcsi fertő, amikor az apa közbelép, hogy gyermekét megmentse. A mulató tulajdonosa, ez a nemzetközi szélhámos, epen el akarja tiporni az artatlan leányt, amikor a kétségbeesett apa végez vele és családját megmenti. A bíróság felmenti az apát és a borzalmas szenvedésekkel teljes élet végére nyugvóponttra jut.

A darab a mai modern élet egyik leg-sulyosabb problémája, igaz és reális. Ugy a regény, mint a film szigoruan vigyáz és nem élezi ki a kínalkozó rémregény-lehetőségeket, hanem szigoruan megmarad a művészet határai között és az irodalmi nivón. A darab felépítése a lélektani momentumokon nyugszik, ezeket hangsúlyozza ki olyan megrázó, izgalmas és forró levegőjű mélységekben, amelyekhez csak Dosztojevszki hasonlítható. A szerencsés témán kívül a „Bűnös” legnagyobb erőssége a szereplő színeszek teljesítménye. Amit pld. Bernhard Götzke nyújt, az klasszikus magaslato-kon áll, de az együttes többi tagjai is, kik mindannyian a film világhírű reprezentánsai. Sussi Vernon, Villy Pritsch, stb. — ritka nagy elmény és tökéletes művészetet nyújtanak. A Bűnös egyiké az ideai termés legsikerültebb darabjainak.

— Előadás a racionalizálásról a tisztviselőkkel kapcsolatban. A szociáldemokrata irányzatú magántisztviselő szervezet szerdán, 30-án este 7 órai kezdettel az Építőmunkás-Otthonban előadást rendez a tisztviselő és a racionalizálás címmel. A rendkívül érdekes és aktuális problémát Erdélyi Kálmán ismerteti, aki szemléltető példákkal mutatja be a racionalizálás eredményeit az irodákban. A szervezet vezetősége vendégeket is szivesen lát.

— Ötvenmillió lejt utaltak ki a CFR-nek kötelezettségei teljesítésére. Romant kerékkötője a gazdasági életnek az, hogy a CFR állandóan pénzhiánnyal küzd és így nem tudja az ipart és kereskedelmet megrendelésekkel táplálni. Sulyosan érzik ezt a különösen az erdélyi fások, amennyiben a CFR a pénzügyi válság hivatkozással nem írt ki újabb árlejtéseket, de egyébként is szűnetelnek az összes tervezett építkezések is. A pénzügyminisztérium most ötvenmillió lejt bocsátott a CFR rendelkezésére. Ezen összegnek legnagyobb részét azonban a brassó-nezőjasi vonalon szükséges adagutak építésére fogják felhasználni és csak kevés jut a CFR többi hitelezőinek.

Svabhogarakat

muszkákat szigorúan kiirtja Svabholporral. Hivatalos bizonyítvánnyal garantáltan méregmentes Emberak, hazállatnak teljesen artalmatlan. — Egy csomag elegető teljes kiirtáshoz. Utánvéttel 55 lejtért szállítjuk. Vizsonteladóknek rabait — **Mithos Vegytűvek Rt., Braşov** Telefon 4-32.

Játékok, Sportcikkék, Reptibutorok
EMIL SCHUSTER, CLUJ

Szerda, 1928 május 30.

A temes

— Az Erdélyi Irodájának kionista konzó delegátus Dicsőszerentzenfeld Sándor legátus: Léb Gyulafehér Ernő (Cluj), tusok: Bleier Endre, Klein Hátzeg: A zelné, dr. Kr gyl, Götthelb dr. Deák La, Ábrahám Sándor (Cluj), Gross Kíszenő: P Ungári Jenő Lippa: Str Lugos: Dr Weckler L Deutsch Béla gátusok: Har Bernál, Neun Marosillye, tusok: Klopo mán.

— Marosvásárvész Zsigmond Márton, Hirs Tinanyi Dez ler Zsigmond Andor, Hami Marosújvárnó, pótleleg Medgyes: ro, pótleleg Laci.

— Mezőzáh: tus: Grosz Ig Marmaross Fried Miksa, Deesó, Stern szín Mór (Cluj), Kratz mesvár), Szé Nagyilonda roseni), pótle (Timisoara).

— Nagysomkő (Bucuresti), Andor (Cluj), Nagyszalon

Postai 20% e r

Bűnösének Corso-film-ében

regénye után képet tegnap mutatott... az artatlan ember... a kétségbeesés családját megmennti az apát és a...

A temesvári konferencia delegátusai

Erdei Zsidó Nem. Szöv. Központi... konferenciájának közlése szerint a temesvári... konferenciára eddig a következő delegátusokat választották meg:
Bioszentmárton: Dr. Engelberg, Rosenfeld Sándor (Cluj), Grün Géza, pótdelégátus: Léb Ödön.
Gyulafehérvár: Morenó Manó, Fischer Ernő (Cluj), Fischer Sándor, pótdelégátusok: Bleier György (Temesvár), Klein Endre, Klein Endre, Weinert László.
Hátszeg: Abraham József, Abraham Józsefné, dr. Krausz Ferenc, Goldstein Margit, Göttlieb Mendel (Cluj), pótdelégátusok: dr. Deák Lajos, özv. Schindler Gyuláné, Abraham Sándor, Deutsch Benjámin (Cluj), Grossmann Izidor.
Kisjenő: Princz Ernő, pótdelégátus: Ungári Jenő.
Lippa: Straussmann Jakob.
Lugos: Dr. Kirschner Arnold, özvegy Weckler Lipótné, Reisner Fanny, Deutsch Béla, Neumann Hugó, pótdelégátusok: Hammermann Jenő, Pényes Bernát, Neumann Endre.
Marosillye: Marton Miksa, pótdelégátusok: Klopót Feerné, vagy Klopót Kálmán.
Marosvásárhely: Welster Kálmán, Révész Zsigmond, Salamon Samu, Simon Márton, Hirsch Simon, dr. Krausz Mór, Tihanyi Dezső; pótdelégátusok: Schöfler Zsigmond, Kohn Sándor, dr. Fried Andor, Hamlet Jenő.
Marosújvár: Dénes László, Salamon Ernő, pótdelégátus: Kohn Zoltán.
Medgyes: Péterffy Andor, Molnár Imre, pótdelégátusok: Incze Gyula, Karpf Laci.
Mezőzáh: Paunoz Bertalan; pótdelégátus: Grosz Ignác.
Máramaros: Dr. Fried Abraham, Fried Miksa, Hirsch Emanuel, Kauffman Dezső, Stern József, pótdelégátusok: Noszin Mór (Cluj), dr. Knöfler Bernát (Cluj), Kratz Manó, Kaufheil Jenő (Temesvár), Székely Sándor.
Nagyilonda: Rosenberg Zsigmond (Petroseni), pótdelégátus: dr. Weiss Artur (Timisoara).
Nagysomkut: Dr. Herskovits Ferenc (Bucuresti), pótdelégátus: Leichtmann Andor (Cluj).
Nagyszalonta: Dr. Nebel Abraham.

Nagyszeben: Dr. Szegál Zsigmond, Grünberger Manó, Lukács Aladár mérnök; pótdelégátus: Weiss Sándor mérnök.

Nagyvárad: Nussbaum Sándor, Weiss József, dr. Bárdos Imre, Wasserstrom Sándor, Mittelmann Jakob, Berkovits Bernát, Katz Rudolf, dr. Löw Béla, Silbermann József, Leitner Zoltán, Klein Mór, Zissovits Jenő, Róth Efraim, Kasztner Miksa, Landau Adol, Rátz Ilus, pótdelégátusok: dr. Markovits Ignác, dr. Váradi Ödön, dr. Kohányi Rezső, Stern S. Endre, Grünberger Ignác, Gutfried Ede, Just Mose, Glück Ernő, Kohn Gábor, Leitmann Dezső, Goldstein Mór, Spitz Sándor, Sebő Andor, Glückmann Jenő, Gottlieb Hermann, Gutfried Izidor.

Naszód: Ruder Ernő (Petroseny), pótdelégátus: Hirschhorn Soma (Cluj).

CORSO

filmszínház

Szenzációs műsor

A bűnös

Szenzációs műsor

Richard Voss regénye filmen. Főszereplők: Susi Vernón, Willy Fritsch, Bernhard Götzke. — Kitűnő Ufa journal. Monopol Mátadarfilm

Petrosény: Dr. Halmos Brunó, Schöfler Leopold, dr. Molnár Jenőné, dr. Abraham Józsefné, pótdelégátusok: dr. Molnár Jenő, Kugel (Brassó), Fehérváry L., Bauer Endre, Keppich László.
Resica: Klein Bernát, Spitz Vilmos, pótdelégátus: Grosz Pál, Schwartz Géza.
Rév: Fehérváry László (Petroseni), Salamon Mayer (Cluj).
Székelyhid: Dr. Darvas Simon.
Székelyudvarhely: Götteszmann Vilmos, Hirsch Hermann, pótdelégátus: Legmann Pál (Cluj).
Szinérvodra: Leichtmann Andor

(Cluj), pótdelégátus: Dávidovits Zoltán (Cluj).
Tasnád: Dr. Nagy István (Cluj), pótdelégátus: Legmann Pál (Cluj).
Temesvár: Böhm János, Bergmann Pál, Eppler Jakab, Gáspár Jenő, Drecksler Gyula, dr. Gábor Dezső, dr. Garb Dávid, Kasztriener Samu, Márton Béla, Márton Izidor, dr. Molnár Gyula, Molnár Piri, Reiter Ernő, Strausz Béla, Schult Arnold, Taub Abraham, Vermes Ernő, dr. Weil Adolf.
A delegátusok további névsorát a beérkezés sorrendjében fogjuk közölni.

Az elveszettnek hitt „Italia“ rádiótáviratot adott le, melyben tudatja, hogy Uj-Amszterdam szigete környékén kényszerleszállást végzett

Kingsbay, május 29. Olasz szakkörök és az egész világ közvéleménye alapján az a hír terjedt el, hogy Nobile tábornok Italia nevű léghajója, amely napok óta nem adott hírt magáról, az északi sarkon katasztrófa áldozatává lett. Amundsen és egy francia sarkutazó igyekeztek ugyan optimistán megítélni az expedícióban résztvevők sorsát, de mert semmiféle közelebbi híradást nem sikerült a léghajó sorsáról megtudni, mindenki abban a meggyőződésében élt, hogy az Italia végzettsé sorsa jutott.

Lapzártakor érkezett jelentés szerint azonban ma reggel a Citta di Milano fedélzetéről a kingsbaji kikötőbe szikratávirat érkezett, amelyben a hajó legénysége tudatja, hogy egy halászhajóról rádiótáviratot fogott fel, amelyet a halászhajó az Italia fedélzetéről kapott. Ez a

rádiótávirat azt jelenti, hogy az Italia kényszerleszállást hajtott végre az Uj-Amszterdam nevű sziget északi fokánál környékén. A Citta di Milano legénysége megkísérlti, hogy a szigeten partraszálljon s északra nyomulva felkeresse az Italiát. Kétséges azonban, hogy a hatalmas ködben és szélben az Italia utasai sikerül-e életben megtartani.

A népszövetségi ellenőrzés visszautasítása késlelteti a kölcsön perfektuálását

Bucuresti-Bukarest, május 29. Az Uj Kelet tudósítójától. Ugyanakkor, amikor a kormány tagjai ismételtén bejelentik, hogy a stabilizációs kölcsön megkötése befejezett tény, a londoni „Statist” című fölisformált közgazdasági folyóirat azt írja, hogy Bratiana aránylag kedvező feltételekkel szerezhetne volna meg a kölcsönt az angol-amerikai pénzpiacon, ha beleegyezett volna a népszövetségi ellenőrzésbe, amely a lap szerint ésszerű követelés a mai súlyos politikai viszonyok között. Minthogy a kormány a népszövetségi ellenőrzést visszautasította, az

angol-amerikai pénzpiac visszavonult a román kölcsöntől. Bratiana most — írja a lap, — európai pénzcsoportokkal alkudozik, amelyeknek feltételei sokkal kedvezőbbek, mint a népszövetségi kölcsöné let volna. Hogy ez a híradás mennyiben felel meg a valóságnak, nem áll módunkban ellenőrizni, annál kevésbé meri az átvervő kormánykörökből ma a következő információkat nyerte: A miniszterelnök meg van győződve hogy a folyamatban levő tárgyalások rövid időn belül befejeződ-

nek. Hogy eddig ilyen sokáig tartottak, annak oka a felmerült nehézségekkel magyarázható, ezeknek legnagyobb része azonban már elismult. Csúpan kevésbé jelentékeny kérdések vannak már hátra Londonban és e célból utazott Badulescu pénzügyi államtitkár külföldre. A kormány azt hiszi, hogy június 15-ike és 20-ika között összehívhatja a rendkívüli ülésszakot 10 napra, a stabilizációval kapcsolatos tőrvényjavaslatok megszavazására. Semmi más javaslat nem kerül ebben az ülészakban a parlament elé.

A nemzeti parasztpárt szükségesnek tartja az azonnali megszervezését

Bucuresti-Bukarest, május 29. A nemzeti parasztpárt vezérbizottsága tegnap éjjel utánig tanácskozott a párt jövőben tanúsítandó magatartásáról. Az értekezlet után Maniu Gyula kijelentette az újságíróknak, hogy a párt folytatni fogja megkezdett harcát és alkalmazni fogja a gyulafehérvári határozatokat. A pártvezetőség véleménye a követendő metódusokról teljesen egyöntetű. A nemzeti parasztpárt végrehajtó bizottsága egyébként ma kommunikét tett közé, amelynek tartalma minden tekintetben szenzációsnak mondható. A kommuniké mindenekelőtt leszögezi, hogy a vezérbizottság helyesli a pártvezetőség által megállapított általános taktika irányelveit és teljes felhatalmazást ad az elnökségnek a terv végrehajtására.

A továbbiakban bejelenti a kommuniké, hogy legközelebb gyűlést tartanak Bukarestben, amelyre meghívják a párt parlamenti tagjait továbbá mindazokat a volt képviselő-jelölteket, akiket a közigazgatás visszalései megfosztottak jogos mandátumaiktól, azonkívül a végrehajtó bizottság permanens tagjait és a tartományi bizottságok tagjait. Ennek a gyűlésnek legfontosabb tárgya a külföldi kölcsön ügyének megvitatása lesz, amellyel kapcsolatban az állam összes gazdasági problémáit megvitálgatják. Ugyanezen a gyűlésen joglalkozni kíván a párt az állam biztonsága és az állam védelme kérdésénél. A gyűlést a parlament összejövetele alkalmával, de minden körülmények között június végéig megtartják.

A kommuniké kijelenti, hogy a kormánynak közigazgatási közegei és csendőrei által a jelenlegi rendszerrel szemben bizalmatlan állampolgárok ellen fogantatott rendszabályaival szemben a párt az azonnali megszervezésének szükségességét konstatálja és appellál az állampolgárok szolidaritására törvénytelen leartóztatások és erőszakosságok ellen.

Hirdessen az Uj Keletben

Postai küldeményeknél 20% engedmény!

Vegyileg fest, tisztít CZINK, Cluj.

Postai küldeményeknél 20% engedmény!

...adóknek rabalt... Rt. Brassó... 4-32. HERTIBUTOROK HUSTER, UJ

Melegen ünnepelték Kolozsváron és Nagyváradon a Joint európai vezérigazgatóját

(Cluj-Kolozsvár, május 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) Vasárnap délben érkezett Kolozsvárra dr. Bernhard Kahn a Joint és Foundation európai vezérigazgatója, felesége és Aranovici, a régi kishitelbankok titkárnak társaságában. A város zsidósága ünnepélyesen és szokatlan melegséggel fogadta az illusztris vendégeket, akik végiglátogatták a város zsidó jóléti intézményeit: a tanoncotthonokat, a műhelyeket, a napközi otthont, az új kórházat, sőt elutazásuk előtt autón Iklódra is kirándultak az iparos-jesiva megtekintésére. Dr. Kahnt láthatóan meglepettette az a támogató készség, aminek segítségével ezek az intézmények létrejöttek és fejlődnek. Megelégedésének ismételt megindult szavakkal adott kifejezést és mindenki érezte, hogy ennek a látogatásnak a kolozsvári zsidó jóléti és szociális intézmények jövőjére messzeható jelentősége volt.

A fogadás

A Bukarestből a délelőtti gyorsvonaton Kolozsvárra érkező vendégeket már Apahidán várta az Árvagondozó és Kishitelbank fogadóbizottsága az itt tartózkodó Cserszky Joint-igazgatóval az élén. Amikor a vonat befutott, a peronon százakra menő közönség, hölgyek, vidéki delegátusok és küldöttségek várták a vendégeket, akiket az első osztályú váróteremben dr. Leihner Fülöp, mint az Árvagondozó helyicsoportjának elnöke üdvözölt.

A vasutról a vendégek autón az Astoria szállodába mentek. Délután fél kettőkor az Árvagondozó tartácstermében ünnepélyes fogadás volt. Ebből az alkalomból izléses lombkaput állítottak föl két-féfer díszítéssel és héber üdvözlő felirattal. Árvák állottak sorfalat végig a népes udvaron és lelkes „head“ kiáltással köszöntötték dr. Kahnt, feleségét és a társaságukban lévő Cserszky és Aranovici urakat. A sor végén egy árva-leány csokrot nyújtott át a vezérigazgatónak.

Az emeleti nagyteremben zajlott le a

Az Árvagondozó és Kishitelbank konferenciája

A hivatalos program délután négy órakor kezdődött, ugyancsak az árvagondozó nagytermében, ahol a vidéki árvagondozók és kishitelbankok képviselői is megjelentek. Itt voltak Váradról: dr. Bárdos Imre és Weisz Kálmán, Szigetről Fuchs Ede, Szatmárról id. Reitter Mór és Glück József, Dicsőszentmártonról dr. Krausz József főrabbi, Nagzódrol Engelberg Izidor, Iklódról Braun Henrik főrabbi, Désről Dux Mór, Weinberger Samu és Friedmann Izsák, Tordáról Löbli Lajosné, Nagykárolyból Vajda József, Besztercéről Ullmann Áron, Marovásárhelyről Sennensich Béla, dr. Horváth Simon és Fritsch József, Zilahról Monori László, Havas Emilné és Karl Emanuel. Az értekezletet, amelyen beszámolót tartottak a helyi és vidéki árvagondozó és kishitelintézeti delegátusok, dr. Kertész Jenő nyitotta meg.

Minden elismerésünk és hódolatunk a nagy amerikai zsidóságé. Ők a békés emberképzés névtelen hősei, akik nem elégedtek meg a sebre tett tapasszal, a jótékonyssággal, hanem, egyenesen és kétséget nem tűrően megmutatták az utat az intézményes szociális szisztémához. A romantikus álmok után szaladó, gazdaságilag és lelkileg legyöngült keleteurópai zsidóságnak járszalagot nyújtott. Nem a pillanatnyi fájdalomcsillapítás, hanem a társadalmat veszélyeztető zsidó presztizst kompromittáló improduktív réteget kell lecsapolni, csatornázni. Ime

hivatalos fogadtatás, ahol akkor Kolozsvár zsidóságának minden számottevő tényezője egybegyűlt. Szívvelyes üdvözlő kiáltásokkal köszöntötték az illusztris vendégeket, akiket elhalmoztak virágcsokrokkal. A hölgyek nevében Boschán Gézáné és Steiner Izsóné dr. Kahnnak nyújtott át hatalmas székfücsököt.

A hitközségek egy-egy delegációval képviseltették magukat. Ortodox részről a főrabbin kívül megjelent dr. Sebestyén József elnök, Neumann Mór al-elnök és Löffler főtitkár. A kongresszusi hitközséget dr. Eisler főrabbi, Szentes Károly, dr. Jakobi Emil szenátor, Lax titkár képviselték. Glasner Akiba főrabbi tartotta az első üdvözlő beszédet, majd dr. Eisler Mátyás köszöntötte a Joint kiváló képviselőjét. Ezután sorba jöttek a Zsidó Nemzeti Szövetség, amelynek nevében Szabó Imre, az Uniuinea, amelyet Jakobi dr. szenátor képviselt. Majd dr. Neufeld Jenőné, a nőegyesület és végül dr. Erős Vilmos, a Haggibbor nevében üdvözölték dr. Kahnt, aki megindultan mondott köszönetet a szívvelyes fogadtatásért.

Hangsúlyozta, hogy nem kívánja ezt a hódolatot és megtiszteltetést a maga személye számára igénybevenni. Nyilvánvaló hogy a hódolat és hála a Joint támogatásért elsősorban az amerikai zsidóságot illeti és azokat a kitűnő szervező erőket, mint Cserszky és Aranovici, akik a Joint romániai intézményének életbeléptetése körül nagy érdemeket szereztek. Köszönet illeti a helyi vezetőséget is, amely tudomása szerint, igaz zsidó lekésedéssel áll a helyi zsidó szociális munka élén.

— Testvérek vagyunk, — mondotta végül, — és nem köszönet illet bennünket, hanem a festvéri szeretetnek az a megértő jósága, amely kell, hogy áthasson mindannyiunkat, akik jobb szellemi és gazdasági jövőért dolgozunk.

A percekig tartó tapsvihár után a recepciónak vége volt. A vendégek tiszteletére Diamant Izsó vezérigazgató ebédet adott, amelyen megjelent az árvagondozó néhány vezetőtagja is.

Itt áll előttünk a Joint-intézmények európai vezérigazgatója, dr. Bernhard Kahn, aki belerajzolta a háborút követő zürzavaros korszak történelmébe az ércnél is maradandóbb emléket: a derűs nézésű, duzzadó izmu, emelt homloku, az életért való küzdelemre felszerelt árva ifjakat.

— Ismertessük helyzetünket tárgyilagosan és röviden, hogy vésődjék be élesen dr. Kahn emlékeztetébe: mire van szükség az erdélyi zsidóságnak az amerikai testvéreiktől. Semmi kérés, semmi hálálkodás, csak tárgyilagos ismertetés.

Referátumok az árvagondozásról

Az első referátumot Diamant Izsó közzölte az árvagondozásról. A jelentés szerint ma 32 helyicsoport működik, összesen 7000 fizető taggal. A szervezet már kilépett az alamizsnakodó jótékonyági akciók keretéből és inkább nevelő és szociális tendenciákat mutat. Erdélyben 2031 zsidó árva van nyilvántartva, akik közül 1762-öt vontak be az Árvagondozó hatáskörébe. Ismerteti továbbá a nyaralattási akciót, a kolozsvári, váradi és Iklódi tanoncotthonokat és műhelyeket és végül pontos statisztikát mutat be az elhátott árvákról, iskolai képességükről, produktivitásukról.

Steiner Izsó a pályaválasztási tanácsadó, a kolozsvári, szatmári, váradi és Iklódi tanoncotthonok, a kolozsvári, szat-

mári és Iklódi ipari műhelyekről tartott statisztikai adatokkal alátámasztott jelentést. Kiemelte, hogy a kolozsvári tanoncotthon költségvetése azért mutat fel aránylag nagyobb deficitet, mert ezt az intézményt a Joint egyáltalán nem támogatja. Az Iklódi iparos-jesivának szociális és vallási fontosságát hangsúlyozza. Az ipari műhelyek közül nagyobb jelentőségre a szatmári szabó-műhely tett szert, amely négy éves fennállása óta szokatlanul fejlődött.

László Jenő a tricotage-műhelyről, a szőnyegkészítésről, a kősrőfőnásról tartott referátumot és kifejtette az okokat: miért tudta magát ez iparágak közül csakis a tricotage tartani. Ismertette a műhely gépparkjának és közölte, hogy ezidőszert az üzem 30 munkásból foglalkoztat. Évente 8000 kötött kabátot készít a műhely és 28.000 pár harisnyát.

A kishitelbankok

A kishitelbankok referenseinek előadása előtt Schwartz Jakab, mint a kishitelbankok elnöke üdvözölte a vendégeket. Dr. Kertész Jenő volt az első referens, aki terjedelmesebben foglalkozott az erdélyi zsidóság gazdasági leromlásával. Ismertette a múlt gazdasági viszonyait, amikor az erdélyi városok zsidói nagyiparral, közép- és kiskereskedelemmel foglalkoztak. A gazdasági terjeszkedésnek és érvényesülésnek minden lehetősége meg volt. Az infláció azonban és a korona-beváltási időköt követő esztendőket megzavarták az itteni kereskedelmet. 1920 óta ijesztő módon történtek fizetésképtelenségek a kereskedelem terén, de igen sok zsidó iparos is elvesztette egzisztenciáját. Az általános gazdasági válság ránehezedik a zsidó dolgozóakra; sem a mezőgazdaságban, sem az állami közigazgatásban nem találjuk már őket abban a mértékben, mint azelőtt. Soha annyi légi egzisztencia nem volt sorainkban, mint az utóbbi néhány év óta. A kishitkok valóssággal megváltást jelentenek a kisegzisztenciák talpraállítására körül. Takarékoságra nevelnek és egyuttal segítséget nyújtanak sok száz, jobb sorsra érdemes egzisztenciának.

Dr. Fischer József referátuma

Dr. Fischer József nagyszabású referátumban fejtegette ki az erdélyi zsidóság gazdasági elgyöngyülését. Rámutatott az okokra és irányt mutatott a helyzet feljavítására. A forradalom — folytatta — a kiskereskedelmet és az italnérsi joggal rendelkező zsidókat, valamint a mezőgazdákat ugyszólván elsöpörte, ami zsidó egzisztencia még a falvakon megmaradt, azt az agrárreform tette tönkrel. A városokban történt invázió viszont ránehezedett a már ott élő zsidóságra és egyre növelte a munkanélküliség légtömegét. E gazdasági bajok gyóvítésére legalkalmasabb lenne a szövetkezeti rendszer életbeléptetése. Fájdalom a Joint segítségével létesített kishitel-akció csak fogvatékos tőkével és kevés helyen tudott beleavatkozni a zsidó gazdasági életbe. Valóssággal életkérdése Erdély zsidóságának, hogy a kishitel bankoknak mostani hálózatát fentartassa és tovább fejlessze. Előadó ezután bővebben ismertette a máramarosi zsidóság nyomoztató gazdasági helyzetét. A máramarosi zsidóság javarésze erdő- és mezőmunkásból állott. Ezek a munkások az új határok következtében elvesztették munkaalmaikat. Sem erdőmunkáról, sem bányamunkára nem mehetnek, minthogy a bányák és erdők Csehszlovákiához csatoltattak. Csak egy kis töredéke az itt zárt tömegekben élő zsidó parasztoknak tud megélni ne-

héz munka mellett, nagyon szükösen. Egész falvak zsidó lakosai valóssággal éheznek, járványok tizedelik meg őket és gyakori jelenség, hogy a hideg beátával egész családok hónapokon nem hagyhatják el kuckóikat, mert nincs ruhájuk. Erdély zsidósága igyekszik a máramarosiakat felségélyezni, azonban ez a zsidóság maga is gazdaságilag tetefetlen. Kéri, hogy a jobb viszonyok között lévő amerikai testvérek segítségével emeljék ki a máramarosi zsidóságot irtózatossorsából.

Dr. Kahn válasza

Dr. Kahn a jelentések felolvasása után összegezte az elhangzott referátumok lényegét. Ő maga is értesült a zsidók nyomoztató gazdasági helyzetéről. Az egész világ gazdasági krízis van és ezt a krízist a zsidóság fokozottan érzi. Az erdélyi zsidóság a világ zsidóságának gazdasági helyzetéhez viszonyítva rosszabb helyzetben van, mert hiszen háborúelőtti gazdasági növéja tetemesen lecsökkent. Különösen megragadta őt a máramarosi zsidóságról adott jelentés. Igéri, hogy minden erejéből segíteni akar ezen az értékes, dolgozó zsidó rétegen. Fel fogja világosítani az illetékes amerikai köröket és azt hiszi, hogy ez a lépés nem marad eredmény nélkül. Ami a kishitelintézeteket illeti, úgy véli, hogy a szövetkezeti eszme számára Erdély fogonyos talaj és a kezdet már most is szép reményekkel kecsegtet.

A konferencia után az Árvagondozó olvasótermében a vendégek és a konferencia résztvevői tiszteletére teát adtak. A háziasszonyok tisztségét Kertész Mártonné, Boschán Gézáné, Guttfried Adolfiné és dr. Neufeld Jenőné látták el.

Este kilenc órakor a vendégek tiszteletére diszvacsoza volt, amelyen a kolozsvári zsidóság színe-jáva jelen meg. Pohárköszöntők hangzóttak el és dr. Kahn talpraesett köszönő-beszéde után az Árvagondozó elnöksége egy bőrkötéses albumot adott át a vendégeknek, az összes Joint által támogatott erdélyi intézmények fényképeivel.

Látogatások

Hétfőn az Árvagondozó és egyébi zsidó szociális intézményeket tekintették meg Kahn doktorék. Reggel a tricotázs műhelyt és a tanoncotthont tekintették meg. A gyakorlati munkáról részletesen referáltatott magának a Joint vezérigazgatója, aki megelégedéssel nyilatkozott arról a nevelési rendszerről, amelyet itt ujabban a Pályaválasztási Tanács igénybevételevel honosítottak meg. Ezután az éplülő zsidó kórház és a Nőegylet napközi otthonába látogattak el, ahol Weisz Jenőné fogadta Kahnékat. Délben Schwartz Jakab ebédet adott a vendégek tiszteletére, akik délután félnégy órakor Iklódra rándultak ki, ahol Braun Hen-

Butorárleszállításra

határoztuk el magunkat, hogy üzemenk munkásait foglalkoztathassuk, ha tehát

olcsó és jó butort

Büsendorfer, Stingl, Wirt, Productivgenossenschaft és Hoffmann

zongorát, pianinót,

akar vásárolni, ne sajnálja az utat Marosvásárhelyre és tekintse meg

Székely és Réti

butorgyár rt.

hatalmas a kártaik. Hitelképes egyéneknek kedvező fizetési feltételek

Gyomorbántalmak és vérszegénység ellen legjobb a Matild-viz

Buzi

Főlerakhat:

— A Szilgig...

ron. Az E. I. T. radi Szilgiget...

2-án, szombato teológia diszter sor keretében...

elnöke, dr. Ka bery Géza, P. jos, dr. Möricz szerepelnek. K te 9 órakor a társasvacsoza lven vendége

Colur

Révész E.

— Óriási tüz gyárban. Kopp svéd hadiflotta ban szerdán es nagyon gyorsan hany perc alatt lep. Az egész mozgositották, került lokalizál műhelytelepe a kár több, min

— Jelentkező vizsgára. A kö 66461—928. sz. nulók számára, gzték el a VII laureátusi vizs határidejétől jum tekelték saját leges kérdések aláírt arcképet, szölv bizonyítva könyvi kivonat

— Windischg nui a politikátó Az amusztiába grätz herceg va takj birtokára tó képviselői e egyelőre minde és a politikától gazdálkodással

Hofher Clayton — cséplőgarn lokomobilo amerikai cséplők (M tor) és eredeti gyári a gy

BLAC

R.-T

DREI

HÖ

Buziási „Phönix” - ásványvíz

borvíz gyógyvíz
Főlevegő: Cluj, Strada Vladimirescu (Mikes Kelemen-utca No 18.)

A Szigligeti-Társaság Kolozsváron. Az E. I. T. meghívására a nagyváradi Szigligeti-Társaság I. évi június 2-án, szombaton délután 6 órakor a ref. teológia dísztermében ülést tart. A műsor keretében Dózsa Endre, az E. I. T. elnöke, dr. Karácsonyi János, dr. Tabéry Géza, P. Gulácsy Irén, Pap Lajos, dr. Móricz Ernő és Peredy György szerepelnek. Külön belépődíj nincs. Este 9 órakor a vendégek tiszteletére társasvacsora az újságíróklubban, melyen vendégeket is szívesen látunk.

Columbia gramofon és lemezek
Révész Ernő, Targu-Mures.

Óriási tűz egy stockholmi hajógyárban. Koppenhágából jelentik: A svéd hadiflotta stockholmi hajógyárában szerdán este tűz ütött ki, amely nagyon gyorsan terjedt, úgyhogy néhány perc alatt lángban állt a gyártelep. Az egész stockholmi tüztöltésőrt mozgósították, azonban a tüzet nem sikerült lokalizálni. A gyár négy nagy műhelytelepe a felhalmozott értékes anyagokkal együtt teljesen elpusztult, s a kár több, mint kétfélmillió svéd korona.

Jelentkezések a bacalaureátusi vizsgára. A közoktatásügyi miniszter 66461-928. sz. rendeletével azon tanulók számára, akik az előző évben végeztek el a VIII. osztályt, június 5-én tartják a vizsgát. A közoktatásügyi miniszter 66461-928. sz. rendeletével azon tanulók számára, akik az előző évben végeztek el a VIII. osztályt, június 5-én tartják a vizsgát. A közoktatásügyi miniszter 66461-928. sz. rendeletével azon tanulók számára, akik az előző évben végeztek el a VIII. osztályt, június 5-én tartják a vizsgát.

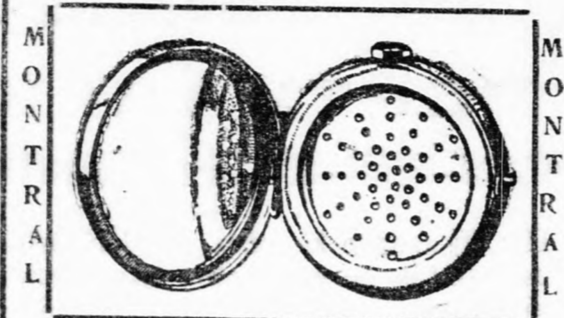
Windischgrätz herceg visszavonul a politikától. Budapestről jelentik: Az amnesztiában részesült Windischgrätz herceg vasárnap reggel sárospataki birtokára utazott. A herceg a saját képviselői előtt kijelentette, hogy egyelőre minden nyilvános szerepléstől és a politikától is visszavonul, csupán gazdálkodással akar foglalkozni.

Világhírű
Hofherr-Schranz Clayton-Shuttleworth
cseplőgarnitúrák, nyersolaj-
lokomobilok, Wallis-traktor,
amerikai Birdsell és lóherce-
cseplők (Monitor és Purifica-
tor) és lóhercefejtők
eredeti gyári árban kaphatók raktárról
a gyári lerakotnál
BLAGA EMIL
R.-T.-nál, Cluj

DREHER-HAGGENMACHER
tavaszi sör hűtönlegességű
Forgalomba kerültek

Esküvője előtti napon lett öngyilkos egy budapesti mérnök. Budapestről jelentik: Szombaton délután a Margit-szigeti romoknál Radó Imre negyvenéves mérnök, az esküvője előtti napon, harctéri pisztolyával felfújta magát. Mire a kihívott orvosok megérkeztek, a mérnök meghalt. Zsebében bucsuleveleket találtak, amelyeket hozzátartozóihoz és a rendőrséghez intézett és amelyekben öngyilkossága okául súlyos idegbaját és zilált anyagi helyzetét jelöli meg.

La Montre à Poudre

Montral puderora

Szenzációs találmány
Minden nő nélkülözhetetlen kelléke
Kérje minden drogériában.

Pályázat.
A nagyváradi izr. hitközség pályázatot hirdet az énekkar kiegészítéséhez szükséges 30 év körüli basszista énekes állására, aki az énekvezetést is helyettesíteni és jó zeneértő. Előnyben részesül, aki jó előimádkozó, sohasem úbódek és balkore. Az állás azonnal elfoglalható, utiköltséget csak a meghívott igényelhet. A pályázatok a hitközség Printul Carol 11 sz. alatti irodájába nyújtandók be.

Teszler
posztó nagyáruházában
Nagy választék
szövet és bélésárukban
Főpostával szemben

SPORT

Pünkösdi sportesemények

Romania—KMSC 4:2 (2:0)

A Romania csapata az eddighez képest fejlődő teljesítményt nyújtva biztosan verte a KMSC lekes csapatát és ezzel a győzelmével bajnok is lett. A Romania góljait Huniade II. (2), Cipcigan és Hatigan dr. rúgták, míg a KMSC részéről Mattauch és Feininger voltak eredményesek. A mérkőzés bírja Czinczár Imre (Haggibbor) volt.

Universitatea—RMS 1:1 (0:0)

Az U csapata ezuttal csalódást keltett, mert még csatárjátéka sem elégített ki. A RMS lekes játékaival értékes pontot kerítve birtokába, ezzel meg is előzte a Haggibbor csapatát a bajnoki listán. Góllövők: Giurgiu, illetve Veress, mindkettő tizenegyesből. Korrekt bíró volt Jakobi Ernő (Haggibbor).

VIDEKI EREDMÉNYEK:

Nagyvárad. CFR (Kolozsvár)—NAC 1:0 (1:0). A bajnokságból kivált vasutas-csapat meglepetésszerű, de megérdemelt győzelmet aratott. Az egyetlen gólt a védelem hibájából Kronstädter rúgta. Kiemelkedett a mezőnyből Micu kapus, aki pompásan védett. Bíró: Morár dr.
Máramarossziget. MSE—Olimpia (Szatmár) 1:1 (1:0). Fuchs és Hold a góllövők.

Arad. AMTE—Coltea 4:0 (2:0). Nagy meglepetés. Góllövők: Moróc (2), Medve, Mikóczy (11-es).

Gloria—CFR—AAC 4:3 (3:0). Durva meccs után a Gloria megérdemelten győz Barbu II. (2) Bali (2) góljaival Várai, Kelly és Kovács góljaival szemben. Meccs után parázs botrány támadt. Pfeiffert, az AAC játékosát a diákok inzultálták. Az általános verekedést a rendőrség szelre le.

Temesvár. TAC—Kinizi 1:1 (0:1). A bajnoksapat Wetzter kétes tizenegyeséből éri el a vezetést, míg a TAC részéről Csányi egyenlített.

Banatul—RMTE 4:2 (2:0). Marosvásárhelyen a mérkőzések az esőzés miatt elmaradtak.

Petroșeny. Jiul AC—ATE 5:0 (1:0).
Bukaresti eredmények: Macabi, Unirea—Tricolor komb.—Brassói MTE 5:1 (5:0). Olimpia—Sportul Studentesc 1:0.

KÜLFÖLDI EREDMÉNYEK

Budapest. Ferencváros—Slavia 5:1 (3:0). A magyar bajnoksapat 15000 néző előtt felbecsülhetetlen értékű győzelmet aratott Planicka csapata felett. Góllövők: Kohut (2), Turay (2), Koszta, illetve Kratochwill (11-es).

Hungária—Sabaria 3:2 (2:0). Magyar Kupa. A Hungária a centert játszó Schneider révén már 2:0-ra vezet, amikor Holzbauer egyenlített. A győztes gólt Haar fejelte. A Sabaria durván játszott. Somogy—Husos 1:0 (0:0). Ezzel a Somogy az első ligába került.

A magyar válogatott 4x100-as staféta (Gerő, Rózsahegy, Raggambi, Nagy) 42.1 mp-es idejével beállította a magyar rekordot.

Miskolc. Attila—Nicholson (Bécs) 5:1.

Athén. Ujpest—Enosis 3:0 (1:0).

HÉTFŐI EREDMÉNYEK

Arad. Coltea—AAC 6:1 (3:1).
Gloria—AMTE 3:2 (2:2). Ezzel a Gloria az AAC serleg ezévi győztese lett. Nagyvárad. Törekvés—NSC 6:0 (3:0). A bajnoksapat revánsot vett vasárnap 1:0-ás vereségéért.

A férfiak előnyben

részesítik a szökéket — és miért nem a barnákat?
Mit mond száz nő és száz nőtlen férfi?

Egy ismert pszichológusnak száz nő és száz nőtlen férfival véghezvitt alkettja bizonyítja, hogy egy nő megválasztásánál az arcszín mindennél előbb való. Ami a szökék, illetőleg a barnák előnyben részesítését illeti, a szavazatok mindig megoszlanak. De egyetlenegy férfinak sem tetszik, ha fényes orrot lát, mert ez azt az impressziót kelti benne, hogy a nő nagyon vigyázatlan s negligálja külső megjelenését. Egy férfinak sem okoz örömet, ha egy bálban olyan nőt lát, aki állandóan puderezi magát. De ezt ön elkerülheti, hiszen van már olyan szer, amely ellentáll a szélnek és épp úgy az esős időnek is, sőt annak is, hogy táncolás közben az arcra kent puder leváljon a bőrről. Ezt a habkrém és a rizpor egyszerű özszekeverése által lehet elérni. A habkrémnek egyedül is jó hatása van a bőrre, rendszeres használata megvitálja az arcbőrt és megszabadítja a fénylő orrtól. A Tokalon-puderben puder és a habkrém tudományos módon van el egyítve éppen a legszükségesebb aranyokban. A pudergyártás történetében ez a legutóbbi harminc év legnagyobb felfedezése, ami az arcbőr finomítására vonatkozik. Több mint hárommillió nő használja mostan minden reggel a Tokalon-pudert habkrémmel. Franciaországban, Amerikában, Angliában, Itáliában a legszebb és legdisztingváltabb asszonyok kéri a Tokalon-pudert és ennek a következménye az, hogy ma már sokkal kevesebb fényes orrot látni, mint ezelőtt két esztendővel.

Jegyzet. A TOKALON puder az ország összes gyógyszerárában és drogériáiban kapható. Rendés doboz ára 80 lej. A nagy doboz, amely az előbbi kétszeresét tartalmazza, 120 lej. — Megrendelhető az Elit gyógyszerárban, Bucuresti, Calea Victoriei 39.

Budapest. Ferencváros—Blackburn Rowers 6:1 (1:1). Takács II. (3) Kohut (2) és Turai okozták a Fradi kolosszális győzelmét.

Hungária—Slavia 2:2 (0:2). A Hungária hat tartalékkal játszott.

AZ OLIMPIÁSZ EREDMÉNYEI

Az olimpiász első mérkőzéseinek eredménye nem kelthet különösebb meglepetést, legfeljebb talán az, hogy Németország a várakozáson felül fölényesen intézte el az 1924-es párisi olimpiász hősét: Svájcot. A törökök hosszú előkészülete semmi eredményt sem hozott, mert Egyiptom bár nem fejtett ki olyan nagyszabású készülődést, mégis csúfos vereséget mért a proféta szerény tudása fiaira. Eredmények:
Portugália—Chile 4:2 (2:2)
Belgium—Luxemburg 5:3 (3:3)
Németország—Svájc 4:0 (2:0)
Egyiptom—Törökország 7:1 (3:0)

A KKASE városközi boxversenye nagy siker jegyében zajlott le és a temesvári vendégek 8:3 arányú győzelmét hozta. Eredmények: Légsúly: Darolezy KKASE győz pontozással Mayer TAC ellen. Bantamsúly: Dávid KKASE—Romanovszky Kinizi eldöntetlen. Pehelysúly: Tóth UDR győz. Darvassy ellen. Könyvsúly: Becsky Chisoda győz Horvát KKASE ellen. Weltersúly: Gerőffy Kinizi győz Gyémánt KKASE ellen. Középsúly: Schwartz Kadima győz Bratescu KKASE ellen. Az exhibition meccsek folyamán Dörfler győz Gerőffy és Schwartz ellen, Tóth pedig Becsky ellen. Érdekes, hogy a versenyt nyolc órára hirdették, a zsűri mégis csak kilencre ült össze.

1 mtr. sima angol zefir ruhákra L. 39
Szabó Jenő divatkülönleges-
ségek nagyáruházában, Cluj

Höfer gyermekhintőpor csak lila dobozban valódi

Közgazdaság

Leszállították a kiviteli illeteket

Szabaddá tették a tölgyfa kivitelét

(Bucuresti-Bukarest, május 29. Az Uj Kelet tud.) A kormány legfőbb gazdasági tanácsa szerdai ülésének döntését most hozták nyilvánosságra. A gazdasági tanács az ülésen jelentékeny redukción eszközött az exportvámokon. Legfontosabb határozata az új rendelkezéseknek, hogy a tölgyfa-termékek kivitelét, ami eddig tudvalevőleg tiltva volt, szabaddá tették, mégpedig a következő kiviteli illetek mellett:

Tölgyrönk 25 cm-nél vastagabb 10,000 lej, a 25 cm-nél vékonyabb 5000 lej, tűzifa 1000 lej, tölgydonga 4000 lej, hordó 200 literig 200 lej, 200 literen felül hektoliterenként 10 lej, (boroshordok meg-töltve mentesek az exportilletékek alól), tölgyfűrészáru 5000 lej, cseresznye és más tűzifa tölgyvel keverve 1000 lej, butor furnir 100 lej, a tölgyfalpa 4000 lej vagononként. A tölgyeser kivitele illetekmentes.

Bükkfa és termékei 100 lej statisztikai illeték vagononként. Fenyőfa és termékei kivitelénél 200 lej statisztikai illeték vagononként.

A lovak kiviteli illeteke az alábbiak-ban módosul: nagy lovak 100 lej darabonként, kisebb lovak, öszvérek, szamarak 500 lej darabonként.

Megváltoztatták még a következő cikkek kiviteli illetekét is: méz 500 lej, zöld-ségkonzerv 500 lej, mindenféle halkonzerv, kivéve a sózott halat 500 lej, mindenféle füstölt hal 500 lej, kondenzált tej 100 lej, mindenféle felvágott, kolbász, szá-lámi és sonka 100 lej, vágott lóhús 500 lej, mindenféle cukoka 500 lej, kölni viz, toalettcikkek, mint puder, szá-jvíz, fog-paszta és más hasonló cikkek 500 lej kiviteli illeteket fizetnek.

A cukor kiviteli illeteke a következő: cukor, valamint melasse után vagononként 500 lej statisztikai illeték fizetendő.

Üres és teli szénsavtartályok darabonként 7 lej 50 bani kiviteli illeteket fizetnek.

A buzaszisz kiviteli illetekét 1000 lej-re, egyéb búzatermékek kiviteli illetekét 500 lejre szállították le.

Az új kiviteli illetek június 1-4 között lépnek életbe.

Az erdélyi bankszindikátus foglalkozzék ezenfelül a válságra jutott pénzügyintézetek kényszerfelszámolásával

Indítványok az erdélyi bankszindikátus június 4-én megtartandó közgyűlése elé

(Oradea-Nagyvárad, május 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) Dr. Váradi Ödön nagyváradai ügyvéd a Nagyvárad Ház-tulajdonosok Bankjának és a Kishitel Bank és Takarékpénztár jogtanácsosa érdekes indítványokat nyújtott be az Erdélyi Bankszindikátushoz, amelyet a június 4-én megtartandó közgyűlés érdemlegesen fog betárgyalni. Az egyik indítvány arra vonatkozik, hogy ha valamelyik pénzügyintézet válságba jutna, a csőd elrendelése helyett, az Erdélyi Bankszindikátus eszközölné az illető pénzügyintézet kényszerfelszámolását és ép ezért az Erdélyi Bankszindikátus tegyen lépéseket egy ily értelmű törvény meghozhatása iránt. A csőd elkerülése ugyanis lehetővé tenné, hogy az egyes bankbanknál érdekelt betevők és hitelezők lehetőleg egészében megkapják követelésüket. A másik indítvány arra vonatkozik, hogy az Erdélyi Bankszindikátus adjon ki egy havi folyóiratot,

amely a bankokra, részvénytársaságokra vonatkozó törvényeknek, rendeleteknek, elvi határozatoknak organuma volna. Maguk az indítványok, amelyekkel a közgyűlés érdemlegesen fog foglalkozni, a következőképpen szólnak:

I. Sziveskedjék az Erdélyi Bankszindikátus akciót indítani hogy a pénzügyintézetekkel szemben csőd ne legyen elrendelhető hanem amennyiben valamelyik pénzügyintézet válságba jut, kimondassék ennek kényszerfelszámolása, amely kényszerfelszámolást a csődtörvény előírásai szerint egy e célra létesítendő szerv eszközölje a tömeg gondnoki kirendelés mel-lőzésével.

II. Ilyen szerv gyanánt az Erdélyi Bankszindikátus volna törvényhozásilag kijelölendő az Erdélyi Bankszindikátus által delegált valamelyik megbízható és elsőrangú szakember venni kezébe a kényszerfelszámolás lebonyolítását megfelelő munkarókkal.

Leibeváltás porcellánra Kedvező kurzus

- 6 szem. karlsbadi ebédlő 850
- 6 szem. karlsbadi teáskészl. 290
- 1 pár karlsbadi teás csésze 20
- Metszett vizes pohár 5
- Metszett boros pohár 4
- Metszett likörös pohár 3

FISCHER

üvegüzlet - Cluj

FENTI ÁRAK PÁR NAPIG

III. Ily módon ki volna küszöbölhető a csődeljárás és meg volna akadályozható az, hogy a csődtömeg gondnoki költések az egész aktívát fel ne emésszék. A megfelelő bankember vezetése alatt álló kényszerfelszámolás lehetővé tenné a nyugodt lebonyolítást, az aktívának minél jobban való értékesítését és ugyanakkor a künnlevőségek minél célirányosabb behajtását. A kiküldött bankember mellett működhetnének a közgyűlés által delegált felszámolók, akik a kirendelt bankembert működésében hatékonyan támogatnák, mint az eddigi példák mutatják a csődbejutott pénzügyintézeteknek sem a betevők, sem a hitelezők nem jutottak egyetlen fillérhez sem marpedig közérdekelt képez az, hogy a sok-száz betevő és hitelező követeléséhez hozzájuthasson. Példa gyanánt szolgál külföldről a Magyarországon működő Pénzügyintézi Központ, amely a törvény alapján a válságba jutott pénzügyintézetek felszámolását igen jó sikerrel és igen megfelelő módon eszközölni szokta. A vezető bankemberek és a felszámolók gondos mérlegelés tárgyává teszik, hogy mely követelések olyanok, amelyeket behajtani lehet, amelyeket peresíteni érdemes és mely követelések azok, amely követelések behajtására kár volna egyetlen fillért is költeni. A vezető bankember hasonlóképpen az aktívák értékéről gondosan tájékozást szerez és azokat a legmegfelelőbbben és a legjobban igyekszik értékesíteni. Az ilyen pénzügyintézet vezetése alatt álló kényszerfelszámolás eredménye gyanánt a betevők és a hitelezők hozzá tudnak jutni követeléseik teljes összegéhez, sőt még a részvényesek követelésére is szokott legalább részben fe-dezet jutni. Nálunk Pénzügyintézi Központ, vagy hasonló szerv nem lévén, legalkalmasabbnak tartanám erre az Er-

délyi Bankszindikátust, mint, amely szervezet az erdélyi pénzügyintézetek tulajdonos részét magában foglalja. Éppen azért javaslom, hogy a közgyűlés küldjön ki egy részben jogász emberekből, részben bankigazgatókból álló szűkebb-körű bizottságot, melynek feladatánál volna kitűzendő, hogy készítsen el erre vonatkozólag egy törvénytervezetet indokolásával együtt, amelyet az után az Erdélyi Bankszindikátus a Pénzügyminiszter Urhoz, az Igazságügyminiszter Urhoz és a Miniszterelnök Urhoz benyújtana.

IV. Másik indítványom az, hogy mondja ki a tisztelt közgyűlés, hogy kívánatosnak tartaná, miszerint az Erdélyi Bankszindikátus „Erdélyi Bankszindikátus Lapja” címen egy, legalább havonként egyszer, esetleg többször is megjelenő folyóiratot adna ki, melyet azután minden egyes tag és a jelentékenyebb napilapok megkapnák.

Világhírű nyaralók és üdülők

Pensiók, internátusok, leány- és fiúotthonok.

Havi ellátási díj tanulóknak 150 P, felnőtteknek 160 P, mely hetenkinti változtatással négy nyaralóhelyre érvényes. Ezer személy referenciája.

Kérjen prospektust (válaszbélyeg).

Pestalozzi Internátus Iroda

(Fédération Internationale des Pensionnats Européens)

Budapest V., Alkotmány-u. 4. I.

Telef.: Teréz 242-36. Telef.: Teréz 242-36.

Nyaraló és üdülőtelepek:

Magyarországon: Budapest, Siófok, Balatonfüred, Svájcban: Gené, Lausanne, Neuchâtel, Luzern, Montreux, Zürich, Lugano, St. Moritz. Franciaországban: Paris, Deauville, Trouville, Biarritz, Aix les Bains, Grenoble, Evian (genfi tó); a francia Rivierán: St. Raphael, Cannes, Nizza, Juan les Pins, Monte Carlo, Menton. Olaszországban: San Remo, Nervi, Velence, Bordighera, Abbazia, Riccione, Roma, Nápoly, Palermo. Ausztriában: Wien, Zell am See, Linz, Innsbruck, Salzburg, Ischl. Belgiumban: Ostende. Angliában: London, Cambridge, Brighton, Folkestone. Afrikában: Aigir, Tunis.

A *gal jelölt helyek internátusok, fiú- és leányotthonok, pensionatusok - felöltöttek részére is, nyitva egész éven át.

A többi helyek július, augusztus és szeptember hónapban vannak nyitva. Társas utazási kedvezmények (25-50%), külön direct Pullman-kocsik. Internátusi díjak Budapestten havi 90 P, külföldön 110 P.

Megnyílt! Reg. Ferdinand

és legmodernebb kézimunka és rövidáru üzlet „GOBELIN”
Festett előhúzott kézimunkák, hozzávalók, harisnyák, keztük nagy választékban a legolcsóbb árak mellett

TÖZSDE

A piac változatián

DEVIZÁK	Kotolsvár	Valutapiac 1928 május 29 (Rador)							
		Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	Newyork
		Nyitás	Zárjat						
Zürich	3140-3145	-	-	4 990	3147	110325	13693	604250	192750
Newyork	16250-163	51487	5188250	253487	16280	57240	71035	3375	-
London	796-79625	253350	25 347	12402	79580	279525	346875	164785	4887
Páris	643-644	204325	20 325	-	641	225375	2797	13386	39387
Milano	55-860	273450	273450	13380	860	301625	374250	17788	527
Prága	482-484	1533	1538	-	483	169650	210487	-	29650
Budapest	2850-2855	9065	9065	-	2850	-	12 06	58345	-
Belgrád	-	91325	91325	-	288	-	12 06	5942	176
Bukarest	-	321	321	1575	-	-	43910	2095	62
Vársó	-	5815	5815	-	1850	641750	7 63	3789	-
Bécs	2290-2295	7300	-	-	2295	80550	-	47480	-
Berlin	39-3905	12425	12425	-	3990	13710	47007	8079250	-

Száz lej árfolyama: Zürich (100) 321, Páris 1575, Budapest 354, Bécs 43910, Prága 2089.

Most je

Kurt

J U

A

KRI

Jude

Ára

Leopold

Der Sohn des

ára füzve

Mulford: „D

des Guten

ben

Dr. S. I

Kolonisation

Ára

Iüdische

Füzve . .

Kötte . .

Kapható a

könyosz

Viz

ponyv

minden célra

Kárpitos

Matracok és huzat

szövetek, zsinórok

rojtakk. Ke

Boskov

Cluj, Strada

Tele

Most je

Hogyan lett a r

többől az angol v

embere, lordkai

legbefolyáso

DIS

él

Andre Maurois

Az első

DISRA

ára

Meg

az Uj Kelet k

Gummi

és nyomtatványt

be olcsón

EUGE

Cluj, Str. Regh

nyomda

ánra

850
290
20
5
4
3

PIG

mint, amely
szintéztek tul-
fogalja. Epen
közgyülés küld-
gász emberekből,
álló szűkebb-
lynek feladataul
készsien el erre
nytervezetet indo-
elyet az után az
s a Pénzügyminis-
szágyminiszter
nök Urhoz be-
gom az, hogy
gyülés, hogy ki-
zorit az Erdélyi
lyi Bankszázdi-
ly, legalább ha-
többször is meg-
ki, melyet aztán
a jelentékenyebb

és udulók

leány- és
k.

tanulók-
örteknék
tenkinti
meg ny-
nyes. Ezer
enciája.

válaszbélyeg).

átus Iroda

ionnata Európéni).

ány-u. 4. I.

f.: Teréz 242-36.

ótelepek:

est, Siófok, Bala-
Lausanne", Neu-
Zürich", Lugano",
n: Paris", Deau-
Aix les Bains,
a francia Rivie-
Nizza", Juan les
a. Olaszország-
Felence, Bordig-
Roma", Nápoly,
h", Zell am See.
Ischl. Belgium-
London", Cam-
ne. Afrikában:

ok, fu- és leány-
ok részére is, nyitva

és szeptember hó-
ési kedvezmények
k. Internátusi díjak
P.

Reg. Ferdinand
E. szám alatt
ró. Idaru uzl. t

ak, hozzávalók,
állításztékban a
mellett

Most jelent meg Kurt Münzer: JUDE ANS KREUZ!

Judenroman
Ára 135 lei.

Leopold Hichler:
Der Sohn des Moses Mautner
ára füzve 140, kötve 180.

Mulford: „Der unendliche Geist
des Guten. Ára vászonkötés-
ben 150 Lei

Dr. S. E. Soskin
Kolonisationsrevizionismus.
Ára 32 Lei.

Jüdische Schwänke
Füzve 180
Kötve 230

Kapható az Uj Kelet
könyvostályában.

Vizmentes
ponyva, zsák
minden célra — etadás és kölcsönzés.
Kárpitos kellékek
Matracok és huzatok. Afrik-See-gras, Butor-
szövetek, zsinórok. Spérga-gurtini. Ablak-
roletták. Kerti és piaci ernyők.
Boskovics József
Cluj, Strada Regina Maria 15.
Telefon 9-10.

Most jelent meg!
Hogyan lett a romantikus zsidó köl-
tőből az angol világbirodalom legelső
embere, lordkancellárja, a királyné
legbefolyásosabb tanácsadója
DISRAELI
élete
Andre Maurois művének fordítása.
Az első magyarnyelvű
DISRAELI életrajz
ára 272 L.
Megrendelhető
az Uj Kelet könyvostályában, Cluj

Gummi-bélyegzőt
és nyomtatványt csakis nálam szerzhetsz
be olcsón szépen és gyorsan
EUGEN KATZ
Cluj, Str. Regina Maria 37. — Könyv-
nyomda és bélyegzőgyár,

A tudományos irodalom nagy eseménye!
Dr. Ligeti Sándor új könyve
Az erkölcs keletkezése és fejlődése
Az erkölstudomány nagy kérdéseinek ismertetése és továbbfejlesztése
Kivonat a tartalomából.
Az erkölstudományok gyakor-
lati jelentősége.
Gyakorlati és elméleti erkölcs.
Az erkölcs keletkezése.
A lelkiismeret.
Az állati csoportok erkölcsi
ítéletei.
Egyéni és társas erkölcs, stb.
A jó és rossz jelentősége az
etikában.
Az erkölcs élete.
A vallás erkölcs.
A nevelés, tekintély és hatalom.
Az uralkodó erkölcs kettős jellege.
Az erkölcsök differenciálódása.
A foglalkozások és nemi élet
erkölcei.
Gazdasági erkölcs.
Társadalomtudomány és erkölcs-
tan, stb.
Az erkölcs fejlődése és jövője.
Az erkölcsstan utja a politika tanulmányozásához.
Kapható az Uj Kelet könyvostályában

Batiz--dr. Jeszenszky
Cluj, Calea Victoriei No 99.
szikvizgép- és sifontfejgyár
aluminiumból és zintből
Telefon-interurbán 8-82.
A közegészségügyi törvényeknek meg-
felelőleg gyárt: c fentejeket, szikvizgép-
ket bármily nagyságban. **Berenoex**:
szikviz, kristályviz gyárakat, legkisebből
a legnagyobb üzembírásra.
Raktáron tart: Eredeti cehoslovák-
kias szilvizes, cracherlis és kristályüve-
gök. Összes gummialkatrészeket, angol
oncsövetket. — Használt szikvizgépek
szakszerű javítását vagy azok becsere-
ését vállalja.
Szerelői mindenkor rendelkezésre.
Üveghomok névedzés, nikelzés és fém-
csiszolás. A kisénevi kiállításon arany-
éremmel kitüntetve.

EN NÉGY KÖNYV
Kapható az Uj Kelet
könyvostályában
melynek segítségével tökéletesen fordíthat románról magyarra
vagy magyarról románra. A dr. Cheresteşiu-féle román szó-
tárak legrészletesebbek és legkönnyebben kezelhetők
1. román-magyar szótár 1134 oldal
ára füzve 250—, kötve 295— lei.
2. magyar-román I. kötet 1070 oldal
ára füzve 250—, kötve 300— lei
3. magyar-román II. kötet 957 oldal.
ára füzve 350—, kötve 400— lei
4. román nyelvtan 208 oldal, ára
füzve 50—, kötve 95— lei.
Összesen 4 kötet 3369 oldal, ára vászonokban f. 900, k. 1090 L.

APRÓHIRDETÉSEK
Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb
betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej.
Állástkeresőknek 30 százalékos kedvezmény.
Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelzés
levelet csak úgy továbbítunk, ha portó bélyeg
mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej,
előfizetőknek 150 lej.

Nőtlen, perfekt
mérlegképes könyvelő
szombat megtartása-
val állást keres. Szi-
ves ajánlatokat **Kül-
földön végzett**
jellegére a kiadóba kér.
562

Cseresznyefa-
ebédőt, faragott diófa
hálószobát és egyéb
butorokat bérbead-
nám. Cím a kiadóban.
550

Veszek ócska tég-
lát, ajtót és ablakot.
Cím a kiadóba ke-
rek.

Legújabb villany-
felveteli kitűnő
„Syrena” **gramo-
fon művészlemez-
ek 98 lejért kap-
nakot.** Legújabb
slagerek. Triská-
nát — Cluj

Zongorórakát
ad végzett akadémista
esetleg gyakorlóssal
s. Cím a kiadóban.

Keresünk megvételre
teljesen jó állapotban
levő nagyobb Wert-
heim kasszát, könyv-
társaságot és rádiót.
Cím a kiadóban.

Esőköpeny . Lei 900
és feljebb
Trench-Coat Lei 3500

Neumann M. Cluj
férfi- és fiuruha-aru-
háza Főter 14.

Szováta-fürdőn
ÉVA
villa
Családi uri **penzio**, szép fekvésű helyen,
új berendezéssel. Kitűnő konyha. — Junius hó-
ban kedvezmények

Aufruf
Verständigend, dass ich habe seit lange
hieren hier in **Cluj** moderne
Salami-Frik
ingerichtet, wo es **Cluj** wird all die
Sorten, was in dieser Bransch zu haben ist.
Immer Frisch und zum **besten** Prei-
sen. Bitte daher ihre gef. Ordre und zeichne
hochachtend
Ifj. Pál Márton
Cluj, Piața Mihai Viteazul 25.

Könyvelési
és üzleti
könyvek
különleges vonalzását készíti a
Cartea Românească
könyvgyár — Cluj
pontosan, jól és olcsón

